

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM
OSNOVNOŠOLSKEGA IN SREDNJEGA SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA
PROGRAM EVROPSKE ŠOLE LJUBLJANA

1. SPLOŠNI DEL

1.1. izobraževalni program

- 1.1.1. ime izobraževalnega programa:** program Evropske šole Ljubljana
- 1.1.2. vrsta izobraževalnega programa:** izobraževalni program osnovnošolskega in srednjega splošnega izobraževanja
- 1.1.3. prilagojeno izvajanje:** prilagoditev izvajanja na podlagi individualnega načrta izobraževanja
- 1.1.4. klasifikacije programa:**
- **stopnja izobrazbe:** srednja izobrazba
 - **strokovni naziv:** /
 - **raven po KLASIUS-SRV:** 15002
 - **raven po KLASIUS-P-16:** 0011
 - **raven po SOK:** 5
 - **raven po EOK:** 4
 - **raven po ISCED 2011:** 344
 - **raven po ISCED-F 2013:** 0011
- 1.1.5. status izobraževalnega programa:** Program Evropske šole Ljubljana temelji na programu Evropskih šol, implementacijo pa v skladu z akreditacijo sprejme minister, pristojen za izobraževanje.

1.2. cilji izobraževalnega programa

Cilji programa Evropske šole Ljubljana so:

- krepitev učenčeve jezikovne in kulturne identitete;
- zagotavljanje visoke ravni kompetenc materinščine in tujih jezikov;
- razvijanje matematičnih kompetenc z matematičnim načinom razmišljanja, predvsem v smislu reševanja problemov v vsakdanjem življenju. Uporaba pridobljenih znanj pri prepoznavanju problemov in iskanju odgovorov ter rešitev, ki temeljijo na dokazih;

- spoznavanje, spoštovanje in sprejemanje različnih kultur in tradicij skozi medkulturno učenje;
- razvijanje socialnih in državljskih kompetenc za oblikovanje ozaveščenega posameznika, ki bo aktiven udeleženec demokratične družbe;
- razvijanje zavesti o lastnem učnem procesu in potrebah, prepoznavanje priložnosti, ki so na voljo, in sposobnosti premagovanja ovir za uspešno učenje, nadgrajevanje učencevih predhodnih izkušenj ter razvijanje in spodbujanje motivacije in zaupanja vase;
- krepitev spoštovanja in strpnosti do soljudi ne glede na njihove osebne okoliščine ter skrb za druge v šolskem in širšem okolju, graditev kakovostnih medosebnih odnosov s spodbujanjem sprejemanja različnosti ter konstruktivnega in nenasilnega razreševanja konfliktov;
- razvijanje učenčeve ustvarjalnosti in kreativnega izražanja idej in čustev;
- razvijanje digitalnih kompetenc s poudarkom na kritični uporabi informacij pri delu, komunikaciji in zabavi;
- spodbujanje podjetništva v smislu razvijanja sposobnosti za uresničevanje idej in zastavljenih ciljev s pomočjo ustvarjalnosti, inovativnosti in etičnih vrednot;
- spoznavanje in spodbujanje zdravega načina življenja v smislu skrbi za zdravo prehrano in gibanje;
- spodbujanje skrbi za okolje in pozitivnega odnosa do narave.

1.3. trajanje izobraževanja

Izobraževanje traja dvanajst let: pet let na primarni stopnji (P1–P5) in sedem let na sekundarni stopnji (S1–S7).

1.4. vpisni pogoji

1.4.1. pogoj za vpis

V prvi letnik primarne stopnje programa (P1) Evropske šole Ljubljana se vpiše otrok, ki v koledarskem letu vpisa dopolni starost šest let.

1.4.2. merila za vpis

Prednostno pravico do vpisa v Evropsko šolo Ljubljana imajo otroci uslužbencev, zaposlenih v institucijah in agencijah Evropske unije.

V program Evropske šole Ljubljana se lahko vpišejo tudi drugi otroci do zapolnitve razpisanih vpisnih mest po naslednjem prednostnem vrstnem redu:

- otroci, ki so bili že vključeni v program Evropskih šol;
- otroci tujih državljanov, zaposlenih na diplomatsko-konzularnih predstavništvi, v podjetjih in drugih organizacijah v Republiki Sloveniji;
- otroci državljanov RS, ki so ali bodo napoteni na delo v institucije in agencije EU ali na diplomatsko-konzularna predstavništva;
- otroci ostali državljanov RS in tujcev, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji.

1.4.3. merila za razmestitev v jezikovno sekcijo

Otrok ima pravico do razmestitve v jezikovno sekcijo, ki ustreza njegovemu maternemu ali dominantnemu jeziku.

Otrok brez lastne jezikovne sekcije (SWALS) ima pravico do razmestitve v jezikovno sekcijo delovnega jezika Evropske unije, uveljavi pa lahko tudi pravico do vključitve v slovensko jezikovno sekcijo, s čimer se vključi v izobraževanje po programu Evropske šole Ljubljana v skladu s predmetnikom slovenske jezikovne sekcije.

1.5. ocenjevanje znanja

Ocenjevanje znanja v programu Evropske šole Ljubljana poteka v skladu s predpisi Evropskih šol za ocenjevanje znanja v programu Evropskih šol.

1.6. pogoji za napredovanje

Pri napredovanju učencev v programu Evropske šole Ljubljana se upoštevajo predpisi Evropskih šol za napredovanje učencev v programu Evropskih šol.

1.7. pogoji za zaključek

Program Evropske šole Ljubljana se zaključi v skladu s programom Evropskih šol z Evropsko matura (European Baccalaureate).

Evropska matura obsega:

- pisni del, ki obsega pet enot iz naslednjih predmetov:
 - prva enota: prvi jezik – materinščina na osnovni ali višji ravni;
 - druga enota: drugi jezik – prvi tuji jezik na osnovni ali višji ravni;
 - tretja enota: matematika s 3 ali 5 učnimi urami/teden;
 - četrta enota: prvi izbirni predmet s 4 učnimi urami/teden;
 - peta enota: drugi izbirni predmet s 4 učnimi urami/teden;
- ustni del, ki obsega tri enote iz naslednjih predmetov:
 - prva enota: prvi jezik – materinščina na osnovni ali višji ravni;
 - druga enota:
 - drugi jezik – prvi tuji jezik na osnovni ali višji ravni ali
 - zgodovina z 2 ali 4 učnimi urami/teden ali
 - geografija z 2 ali 4 učnimi urami/teden;
 - tretja enota:
 - matematika na višji ravni ali
 - filozofija z 2 ali 4 učnimi urami/teden ali
 - tretji jezik – drugi tuji jezik ali
 - četrti jezik – tretji tuji jezik ali
 - biologija z 2 ali 4 učnimi urami/teden ali
 - kemija s 4 učnimi urami/teden ali
 - fizika s 4 učnimi urami/teden.

Pri izbiri predmetov oziroma ravni pisnega dela veljajo naslednja pravila:

- prvo, drugo in tretjo enoto pisnega dela učenec opravlja na ravni in v jeziku, ki ju je učenec izbral po predmetniku šestega in sedmega letnika sekundarne stopnje (S6–S7);
- četrto in peto enoto pisnega dela izbere učenec ob prijavi na maturo in izbire med zaključnim letom ne more spreminjati;
- četrto in peto enoto pisnega dela izbere učenec med naslednjimi predmeti: tretji jezik – četrti tuji jezik, četrti jezik – tretji tuji jezik, zgodovina, geografija, filozofija, ekonomija, latinščina, stara grščina, biologija, kemija, fizika, likovna umetnost, glasbena umetnost;
- učenec nobenega predmeta ne more opravljeti na dveh različnih ravneh.

Pri izbiri predmetov oziroma ravni ustnega dela veljajo naslednja pravila:

- prvo enoto ustnega dela učenec opravlja na ravni zahtevnosti, ki jo je učenec izbral po predmetniku šestega in sedmega letnika sekundarne stopnje (S6–S7);
- zgodovino ali geografijo kot drugo enoto ustnega dela lahko učenec izbere le, če teh predmetov ni izbral v pisnem delu;
- učenec, ki je izbral po predmetniku šestega in sedmega letnika sekundarne stopnje (S6–S7) matematiko na višji ravni (5 + 3 učne ure/teden), mora kot tretjo enoto ustnega dela opravljeti matematiko;
- tretjo enoto ustnega dela izbere učenec med predmeti, ki jih ni opravljal kot četrto ali peto enoto pisnega dela, če ni dolžan kot tretjo enoto ustnega dela opravljeti matematiko.

2. POSEBNI DEL**2.1. predmetnik****2.1.1. primarna stopnja**

predmeti	P1–P2	P3–P5
	učnih ur (30 minut)/teden	učnih ur (45 minut)/teden
prvi jezik: materinščina – jezik sekcije	16	9
SWALS: materinščina	5	5
matematika	8	7
drugi jezik: prvi tuji jezik	5	5
SWALS: jezik sekcije	16	16
slovenščina – dodatni jezik*	2	2
glasbena umetnost	10	4
likovna umetnost		
šport		
odkrivanje sveta	3	4
evropske urice	/	2
etika	2	2
rekreacija	3 ure 30 minut	2 uri 30 minut
skupaj učnih ur	46 – 23 ur	35 – 26 ur 15 minut
skupaj	26 ur 30 minut	28 ur 45 minut
skupaj tednov pouka	36	36

* ni del predmetnika v slovenski jezikovni sekciji

2.1.2. sekundarna stopnja – opazovalno obdobje

predmeti	S1	S2	S3
obvezni predmeti			
prvi jezik: materinščina – jezik sekcije	5	5	4
SWALS: materinščina			
matematika	4	4	4
drugi jezik: prvi tuji jezik	5	4	4
SWALS: jezik sekcije			
tretji jezik: drugi tuji jezik	2	3	3
šport	3	3	3
etika	2	2	2
družboslovje	3	3	3
naravoslovje	4	4	4
likovna umetnost	2	2	2
glasbena umetnost	2	2	2
izbirni predmeti – učenec izbere en predmet med dvema izbirnima predmetoma			
IKT	1	1	2
latinščina		2	2
skupaj učnih ur	33	33–34	33
skupaj tednov pouka	36	36	36

2.1.3. sekundarna stopnja – predorientacijsko obdobje

predmeti	S4	S5
obvezni predmeti		
prvi jezik: materinščina – jezik sekcije SWALS: materinščina	4	4
drugi jezik: prvi tuji jezik SWALS: jezik sekcije	3	3
tretji jezik: drugi tuji jezik	3	3
matematika	4 ali 6	4 ali 6
fizika	2	2
kemija	2	2
biologija	2	2
geografija	2	2
zgodovina	2	2
šport	2	2
etika	1	1
skupaj učnih ur – obvezni predmeti	27–29	27–29
izbirni predmeti – učenec izbere predmete v obsegu 4–8 učnih ur tako, da njegova tedenska obremenitev obsega od 31–35 učnih ur		
četrti jezik: tretji tuji jezik	4	4
latinščina	4	4
stara grščina	4	4
ekonomija	4	4
likovna umetnost	2	2
glasbena umetnost	2	2
IKT	2	2
skupaj učnih ur – izbirni predmeti	4–8	4–8
skupaj učnih ur	31–35	31–35
skupaj tednov pouka	36	36

2.1.4. sekundarna stopnja – orientacijsko obdobje

predmeti	S6–S7	
obvezni predmeti		
prvi jezik: materinščina – jezik sekcije	4	4
SWALS: materinščina		
višja raven*	4 + 3	4 + 3
drugi jezik: prvi tuji jezik	3	3
SWALS: jezik sekcije		
višja raven*	3 + 3	3 + 3
matematika	3 ali 5	3 ali 5
višja raven*	5 + 3	5 + 3
biologija	2 ali 4	2 ali 4
geografija	2 ali 4	2 ali 4
zgodovina	2 ali 4	2 ali 4
filozofija	2 ali 4	2 ali 4
šport	2	2
etika	1	1
izbirni predmeti – učenec izbere predmete v obsegu 4–8 učnih ur tako, da njegova tedenska obremenitev obsega od 31–35 učnih ur		
tretji jezik: drugi tuji jezik	4	4
četrti jezik: tretji tuji jezik	4	4
latinščina	4	4
stara grščina	4	4
ekonomija	4	4
fizika	4	4
kemija	4	4
likovna umetnost	4	4
glasbena umetnost	4	4
dodatni predmeti		
peti jezik: četrti tuji jezik	2	2
fizika – laboratorijske vaje	2	2
kemija – laboratorijske vaje	2	2
biologija – laboratorijske vaje	2	2
IKT	2	2
ekonomija	2	2
sociologija	2	2
likovna umetnost	2	2
glasbena umetnost	2	2
šport	2	2
skupaj učnih ur	31–35	31–35
skupaj tednov pouka	36	36

* izbirno

2.2. izvedba programa

Učna ura traja 45 minut z izjemo prvega in drugega letnika primarne stopnje (P1 in P2), kjer učna ura traja 30 minut.

Predmet drugi jezik – prvi tuji jezik se izvaja kot angleščina, nemščina ali francoščina.

Predmet tretji jezik – drugi tuji jezik, predmet četrti jezik – tretji tuji jezik in predmet peti jezik – četrti tuji jezik se izvaja kot angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina, španščina ali slovenščina.

Predmetnik jezikovne sekcije, ki ni slovenska jezikovna sekcija, na primarni stopnji vključuje obvezni predmet slovenščina kot dodatni jezik, ki se izvaja dve učni uri na teden.

Predmetnik posamezne jezikovne sekcije se v skladu z normativi izvaja tako, da vsakemu učencu omogoča pouk izbranih izbirnih predmetov oziroma ravni predmetov, vendar učenec nobenega predmeta ne more izbrati na dveh različnih ravneh.

Če s programom ni drugače določeno, je učni jezik pri posameznih predmetih jezik jezikovne sekcije.

Učni jezik pri materinščini je materinščina.

Učni jezik pri tujih jezikih je tuji jezik.

Učni jezik pri etiki, družboslovju, zgodovini in geografiji od tretjega letnika sekundarne stopnje dalje (S3–S7) je drugi jezik – prvi tuji jezik, ki ne sme biti isti kot prvi jezik.

Učni jezik pri evropskih uricah od tretjega do petega letnika primarne stopnje (P3–P5), pri likovni umetnosti, glasbeni umetnosti, športu in IKT od prvega do sedmega letnika sekundarne stopnje (S1–S7), etiki v prvem in drugem letniku sekundarne stopnje (S1–S2) in pri ekonomiji od četrtega do sedmega letnika sekundarne stopnje (S4–S7) je lahko bodisi drugi jezik – prvi tuji jezik, ki ne sme biti isti kot prvi jezik, bodisi jezik države gostiteljice.

2.3. znanja pedagoškega osebja

2.3.1. znanja, pridobljena z izobraževanjem ustrezne stopnje

Učitelji morajo imeti znanja, ki utemljujejo poklicno kvalifikacijo matične države za poučevanje istega ali sorodnega predmeta ali predmetnega področja in za učence iste starosti.

Učitelji imajo lahko tudi znanja, pridobljena z izobraževanjem na ustrezni stopnji, s področja posameznega predmeta ali predmetnega področja in pedagoško-andragoška znanja, ki ustrezajo predmetu ali predmetnemu področju in starosti učencev.

Ostalo pedagoško osebje mora imeti znanja, ki utemeljujejo poklicno kvalifikacijo matične države za iste ali sorodne naloge, potrebne za izvedbo programa.

Ostalo pedagoško osebje ima lahko tudi znanja, pridobljena z izobraževanjem na ustrežni stopnji, ki ustrezajo istim ali sorodnim nalogam, potrebnim za izvedbo programa, imeti pa mora tudi ustrezna pedagoško-andragoško znanja.

Področja, s katerih mora pedagoško osebje imeti znanja, so orientacijsko opredeljena v preglednici: Znanja pedagoškega osebja, ki je priloga tega programa.

2.3.2. jezikovne kompetence

Pedagoško osebje mora imeti naslednje jezikovne kompetence:

- primarna stopnja:
 - učitelj mora biti domači govorec učnega jezika;
 - učitelj predmetov drugi jezik – prvi tuji jezik in matematika je lahko tudi, kdor obvlada učni jezik na ravni C2 po SEJO;
 - učitelj predmetov likovna umetnost, glasbena umetnostna in šport je lahko tudi, kdor obvlada učni jezik na ravni C1 po SEJO;
- sekundarna stopnja:
 - učitelj mora biti domači govorec učnega jezika;
 - učitelj predmetov drugi jezik – prvi tuji jezik, tretji jezik – drugi tuji jezik, četrti jezik – tretji tuji jezik, peti jezik – četrti tuji jezik matematika, naravoslovje, biologija, kemija, fizika, laboratorijske vaje, IKT, družboslovje, zgodovina, geografija, etika, ekonomija, sociologija, filozofija, latinščina in stara grščina je lahko tudi, kdor obvlada učni jezik na ravni C2 po SEJO;
 - učitelj predmetov likovna umetnost, glasbena umetnostna in šport je lahko domači govorec, lahko pa tudi, kdor obvlada učni jezik najmanj na ravni C1 po SEJO;
- ostali:
 - svetovalni delavec je lahko, kdor je domači govorec ali obvlada učni jezik ene jezikovne sekcije na ravni C2 po SEJO in učni jezik druge jezikovne sekcije na ravni B2 po SEJO;
 - knjižničar je lahko, kdor je domači govorec ali obvlada učni jezik ene jezikovne sekcije na ravni C2 po SEJO in učni jezik druge jezikovne sekcije na ravni B2 po SEJO;
 - laborant je lahko, kdor je domači govorec ali obvlada učni jezik ene jezikovne sekcije na ravni C2 po SEJO in učni jezik druge jezikovne sekcije na ravni B2 po SEJO.

2.4. učni načrti

Učni načrti predmetov v skladu s predmetnikom programa Evropske šole Ljubljana so:

- učni načrti istih predmetov v skladu s predmetnikom programa Evropskih šol, ki so na naslednji povezavi: <https://www.eursc.eu/en/European-Schools/studies/syllabuses>;
- učni načrt predmeta slovenščina kot dodatni jezik na primarni stopnji.

ZNANJA PEDAGOŠKEGA OSEBJA

PRILOGA:

predmeti, predmetna področja	pedagoško osebje	znanja s področja	jezikovne kompetence
primarna stopnja			
slovenščina	učitelj	razrednega pouka	domači govorec
angleščina	učitelj	razrednega pouka	prvi jezik: domači govorec drugi jezik: domači govorec, C2
nemščina	učitelj	razrednega pouka	domači govorec drugi jezik: domači govorec, C2
francoščina	učitelj	razrednega pouka	domači govorec drugi jezik: domači govorec, C2
materinščina	učitelj	razrednega pouka	domači govorec
matematika	učitelj	razrednega pouka	domači govorec, C2
glasbena umetnost	učitelj	razrednega pouka	domači govorec, C1
likovna umetnost	učitelj	razrednega pouka	domači govorec, C1
šport	učitelj	razrednega pouka	domači govorec, C1
odkri vanje sveta	učitelj	razrednega pouka	domači govorec
evropske urice	učitelj	razrednega pouka	domači govorec, C2
etika	učitelj	razrednega pouka	domači govorec
rekreacija	učitelj	razrednega pouka, lahko pa tudi s kateregakoli področja, s katerega mora imeti znanja učitelj v programu EŠLj	domači govorec, C2
sekundarna stopnja			
obvezni predmeti			
slovenščina	učitelj	slovenščine	domači govorec
angleščina	učitelj	angleščine	prvi jezik: domači govorec drugi jezik: domači govorec, C2

					tretji jezik: domači govorec, C2
nemščina	učitelj		nemščine		drugi jezik: domači govorec, C2
francoščina	učitelj		francoščine		tretji jezik: domači govorec, C2
italijanshina	učitelj		italijanshine		drugi jezik: domači govorec, C2
španščina	učitelj		španščine		tretji jezik: domači govorec, C2
materinščina	učitelj		ustrezne materinščine		domači govorec, C2
matematika	učitelj		matematike		domači govorec, C2
glasbena umetnost	učitelj		glasbe		domači govorec, C1
likovna umetnost	učitelj		likovne umetnosti, slikarstva ali kiparstva		domači govorec, C1
šport	učitelj		športne vzgoje		domači govorec, C1
etika	učitelj		filozofije, sociologije, psihologije, zgodovine, geografije ali ekonomije		domači govorec, C2
naravoslovje	učitelj		biologije, kemije ali fizike		domači govorec, C2
	laborant		biologije, kemije ali fizike		domači govorec, B2
biologija	učitelj		biologije		domači govorec, C2
	laborant		biologije, kemije ali fizike		domači govorec, B2
kemija	učitelj		kemije, kemijskega inženirstva, kemijske tehnologije ali kemijske tehnike		domači govorec, C2
	laborant		biologije, kemije ali fizike		domači govorec, B2
fizika	učitelj		fizike		domači govorec, C2
	laborant		biologije, kemije ali fizike		domači govorec, B2
družboslovje	učitelj		zgodovine ali geografije		domači govorec, C2
zgodovina	učitelj		zgodovine		domači govorec, C2
geografija	učitelj		geografije		domači govorec, C2
filozofija	učitelj		filozofije		domači govorec, C2
izbirni predmeti					
slovenščina	učitelj		slovenščine		domači govorec
angleščina	učitelj		angleščine		domači govorec, C2

nemščina	učitelj	nemščine	domači govorec, C2
francoščina	učitelj	francoščine	domači govorec, C2
italijansščina	učitelj	italijansščine	domači govorec, C2
španščina	učitelj	španščine	domači govorec, C2
IKT	učitelj	informatike ali računalništva	domači govorec, C2
latinščina	učitelj	latinščine	domači govorec, C2
stara grščina	učitelj	stare grščine	domači govorec, C2
ekonomija	učitelj	ekonomije	domači govorec, C2
dodatni predmeti			
slovenščina	učitelj	slovenščine	domači govorec
angleščina	učitelj	angleščine	domači govorec, C2
nemščina	učitelj	nemščine	domači govorec, C2
francoščina	učitelj	francoščine	domači govorec, C2
italijansščina	učitelj	italijansščine	domači govorec, C2
španščina	učitelj	španščine	domači govorec, C2
biologija – laboratorijske vaje	učitelj	biologije	domači govorec, C2
	laborant	biologije, kemije ali fizike	domači govorec, B2
kemija – laboratorijske vaje	učitelj	kemije, kemijskega inženirstva, kemijske tehnologije ali kemijske tehnike	domači govorec, C2
	laborant	biologije, kemije ali fizike	domači govorec, B2
fizika – laboratorijske vaje	učitelj	fizike	domači govorec, C2
	laborant	biologije, kemije ali fizike	domači govorec, B2
IKT		informatike ali računalništva	domači govorec, C2
ekonomija		ekonomije	domači govorec, C2
sociologija		sociologije	domači govorec, C2
likovna umetnost		likovne umetnosti, slikarstva ali kiparstva	domači govorec, C2
glasbena umetnost		glasbe	domači govorec, C2
šport		športne vzgoje	domači govorec, C2
ostalo			
svetovalna služba	svetovalni delavec	psihologije, pedagogike, socialne pedagogike, specialne in rehabilitacijske	domači govorec, B2

knjižnica	knjižničar	pedagogike, inkluzivne pedagogike, inkluzije v vzgoji in izobraževanju, socialnega dela, knjižničarstva ali bibliotekarstva	domači govorec, B2
-----------	------------	---	--------------------

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

UČNI NAČRT
ZA PREDMET SLOVENŠČINA KOT DODATNI JEZIK
NA PRIMARNI STOPNJI EVROPSKE ŠOLE LJUBLJANA

Slovenian as additional Language Syllabus
(Primary Cycle, European School Ljubljana)

Entry into force: 1st September 2018

Ljubljana, 2018

Pri pripravi *Učnega načrta za predmet slovenščina kot dodatni jezik na primarni stopnji Evropske šole Ljubljana* je delovna skupina (v sestavi: inšpektorici Evropskih šol dr. Marija Žvegljč in Miriam Stanonik ter recenzentke dr. Milena Kernndl in Mira Hedžet Krkač, Zavod RS za šolstvo, dr. Alenka Rot Vrhovec, Pedagoška fakulteta Ljubljana, ter Natalija Robnik, Evropska šola Frankfurt) izhajala iz:

- dokumenta *Structure for all syllabuses in the system of the European schools*, Ref.: 2014-01-41-en-13 (2018),
- dokumenta *Assessment tools for the Primary Cycle of the European Schools*, Ref.: 2013-09-D-38-en-6 (2018),
- učnega načrta za predmet slovenščina kot prvi jezik (J1) na primarni stopnji izobraževanja v sistemu Evropske šole (2017), Ref.: 2011-01-D-67-sl-4 (2017),
- učnega načrta za italijanščino kot drugi jezik v osnovni šoli s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre (2011) ter
- skupnega evropskega jezikovnega okvira za učenje, poučevanje in preverjanje/ocenjevanje jezikov (SEJO) (2001).

KAZALO / Table of contents

1 OPREDELITEV PREDMETA / Introduction – 4	
1.1 Uvodna pojasnila – 4	
1.2 Opredelitev predmeta – 4	
2 SPLOŠNI CILJI / General objectives – 6	
2.1 Splošni cilji izobraževanja v sistemu Evropske šole – 6	
2.2 Splošni cilji – 7	
3 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA / Didactic Principles – 10	
3.1 Uresničevanje ciljev predmeta – 10	
3.2 Učna gradiva – 17	
3.3 Sodelovanje s starši učencev – 19	
4 OPERATIVNI CILJI / Learning Objectives – 20	
4.1 Splošna pojasnila – 20	
4.2 Operativni cilji – 21	
5 VSEBINE / Contents – 24	
5.1 Splošna pojasnila – 24	
5.2 Nabor tem in predlog razporeditve tem na letni ravni – 25	
6 OCENJEVANJE / Assessment – 26	
6.1 Smernice za formativno in sumativno ocenjevanje – 26	
6.2 Učenčev portfolio – 26	
6.3 Šolsko poročilo – 29	
6.4 Vrednotenja znanja – 32	
6.5 Standardi znanja – 33	
7 MERILA IN OPISNIKI / Attainment descriptors – 35	
7.1 Splošna pojasnila – 35	
7.2 Splošna merila in opisniki za doseganje ciljev predmetov – 35	
7.3 Specifična merila in opisniki za ocenjevanje ob koncu 5. razreda – 36	
7.4 Splošna merila in opisniki za ocenjevanje kroskurikularnih učnih področij – 38	

1 OPREDELITEV PREDMETA / Introduction

1.1 Uvodna pojasnila

Učni načrt za predmet slovenščina kot dodatni jezik na primarni stopnji Evropske šole Ljubljana je nacionalni učni načrt in sestavni del programa Evropske šole Ljubljana.

Slovenščina na primarni stopnji Evropske šole Ljubljana se poučuje kot dodatni jezik. Uresničevanju ciljev in vsebin pouka slovenščine kot dodatnega jezika sta v prvem obdobju, tj. v 1. in 2. razredu/letniku¹, namenjeni po dve 30-minutni učni uri tedensko, v drugem obdobju, tj. v 3., 4. in 5. razredu/letniku, pa po dve 45-minutni učni uri tedensko. Navedeno velja v primeru organizacije angleške, francoske, nemške idr. neslovenske jezikovne sekcije.

Dejavnosti za razvijanje učenčeve celostne sporazumevalne zmožnosti pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik se praviloma v najvišji možni meri prilagodijo zahtevam, zmožnostim in interesom posameznega učenca. Individualizacija in diferenciacija pouka je torej zelo velika, s čimer je omogočeno učinkovito in optimalno doseganje učnih ciljev in vsebin predmeta slovenščina kot dodatni jezik. Učitelj operativne cilje in vsebine obravnava glede na stopnjo razvitosti učenčevih zmožnosti ter motivacije in razpoložljiv časovni okvir.

Skladno s splošnimi cilji in načeli evropskih šol je spodbujanje evropske in globalne perspektive, predvsem pa strpnost, sodelovanje, komunikacija in skrb za druge v celotni šolski skupnosti ter zunaj nje, integralni del učnega načrta za predmet slovenščina kot dodatni jezik. Namen izobraževanja v evropskih šolah ni le pridobivanje široke in kvalitetne splošne izobrazbe za nadaljnje šolanje, temveč tudi oblikovanje celovite osebnosti otroka, tako na osebni ravni kot tudi v socialnem smislu.

1.2 Opredelitev predmeta²

Slovenščina kot dodatni jezik je obvezen predmet na primarni stopnji izobraževanja v Evropski šoli Ljubljana, in sicer za učence, ki so v angleški oz. v vseh drugih neslovenskih sekcijah. **Pomembno je, da imajo učenci neslovenskih sekcij možnost učenja slovenščine za lažje vključevanje v slovensko okolje, slovenščina je namreč za te učence jezik okolja.**

Stik z govornici slovenskega jezika v življenjskem okolju omogoča učencem neposredno rabo slovenskega jezika izven šole in hkrati daje možnost naravnega učenja jezika. Učenje dodatnega jezika ugodno vpliva na oblikovanje sporazumevalne zmožnosti kot take, saj se znanja prenašajo med jeziki.

¹ Stopnja oz. organizacijska enota izobraževanja na primarni stopnji Evropske šole Ljubljana je v relevantnih pravnih aktih poimenovana letnik.

² Delno izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

Pouk slovenščine kot dodatnega jezika se prilagaja novim izzivom, tako da se uvajajo sodobni pristopi ter učencevi stopnji ustrezne in življenjske učne vsebine, ki so v sozvočju z učencevimi osebnimi interesi in potrebami. V sodobnosti jezik opredeljujemo kot sredstvo za sporazumevanje (t. i. sporazumevalni vidik), učenec pa s spoznavanjem kulture naroda in sprejemanjem drugačnosti razvija medosebno razumevanje in spoštovanje ter krepi narodnostno identiteto (t. i. medkulturni vidik), z znanjem slovenščine ima tudi dostop do virov v slovenščini, s katerimi pridobiva in pogloblja znanje splošnih predmetov (t. i. splošnoizobraževalni vidik).

Predvideva se, da je razvitost sporazumevalne zmožnosti učencev neslovenskih jezikovnih sekcij v slovenskem jeziku zelo različna. Del učencev teh jezikovnih sekcij ima sporazumevalno zmožnost v slovenskem jeziku že razvito, del učencev pa pride prvič v stik s slovenskim jezikom šele pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik.

Glavni cilj pouka slovenščine kot dodatnega jezika v Evropski šoli Ljubljana je spodbujanje in izboljšanje komunikacije v slovenskem jeziku.

Predpostavlja se komunikacijski pristop oz. nadgradnja komunikacijskega pristopa, in sicer v dejavnostno in zmožnostno naravnano zasnovo poučevanja. Ti procesi se udejanjajo tudi na podlagi načel in priporočil Skupnega evropskega jezikovnega okvira (SEJO)³ in Lizbonske deklaracije o osmih ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (Evropski referenčni okvir).

Namen pouka slovenščine kot dodatnega jezika je, da imajo skladno s skupnim evropskim jezikovnim okvirom vsi učenci ob koncu 5. razreda/letnika primarne stopnje možnost doseči raven A2, kar pomeni, da:

- se lahko pogovarjajo na znano temo,
- lahko ustno kratko opišejo osebo, sliko, fotografijo, svojo šolo, dom ipd.,
- lahko berejo zelo kratka, preprosta (prilagojena) besedila ali dele besedil; v daljših besedilih poiščejo informacije, ki jih potrebujejo ipd.,
- lahko pišejo kratke in preproste zapise in sporočila, kratka besedila ipd.

Posamezni učenci imajo možnost doseči tudi raven B1, kar pomeni, da:

- se lahko pogovarjajo na neznano temo,
- lahko ustno povedo kratko zgodbo, pojasnijo pretekle in prihodnje dogodke, podajo mnenja in opredelijo načrte ipd.,
- lahko berejo kratka, preprosta (avtentična) besedila ali dele besedil; v daljših besedilih poiščejo informacije, ki so ključne ipd.,
- lahko pišejo kratka in preprosta besedila na teme, ki so jim znane in jih zanimajo; osebna pisma, v katerih pojasnijo svoje izkušnje in vtise ipd.

³ Izhodišče: Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje/ocenjevanje jezikov (SEJO), 2001.

Okvirno pasivno besedišče, ki se uporablja za določitev ravni znanja pri posameznem učencu:

- na A1 pasivno besedišče raste od 0 do približno 1500 besed,
- na A2 pasivno besedišče naraste do približno 3500 besed,
- nekateri učenci bodo dosegli raven B1. Na tej stopnji pasivno besedišče naraste do približno 6000 besed.

2 SPLOŠNI CILJI / General objectives

2.1 Splošni cilji izobraževanja v sistemu Evropske šole

Evropske šole imajo dva cilja, zagotavljanje formalne izobrazbe in spodbujanje osebnega razvoja učencev v širšem družbenem in kulturnem kontekstu. Formalno izobraževanje vključuje razvijanje kompetenc (znanj, veščin in odnosov) na raznih področjih. Osebni razvoj poteka v različnih duhovnih, moralnih, družbenih in kulturnih kontekstih. Vključuje zavedanje o ustreznem vedenju, razumevanju okolja, v katerem učenci živijo, in o razvoju njihove osebne identitete. Ta dva cilja se zasledujeta v kontekstu večjega zavedanja o bogastvu evropske kulture. Ozaveščenost in izkušnje skupnega življenja v Evropi naj bi učence vodile k večjemu spoštovanju tradicije vsake posamezne države in regije v Evropi, hkrati pa k razvijanju in ohranjanju lastne nacionalne identitete.

Učenci evropskih šol so bodoči državljani Evrope in sveta. Kot taki potrebujejo vrsto kompetenc, če želijo odgovoriti na izzive hitro spreminjajočega se sveta. Leta 2006 sta Evropski svet in Evropski parlament sprejela *Evropski okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje*⁴. Dokument identificira osem ključnih kompetenc, ki jih posamezniki potrebujejo za osebno izpolnitev in razvoj, aktivno državljanstvo, socialno vključenost in zaposlovanje:

1. sporazumevanje v maternem jeziku,
2. sporazumevanje v tujih jezikih,
3. matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji,
4. digitalna pismenost,
5. učenje učenja,
6. socialne in državljanske kompetence,
7. samoiniciativnost in podjetnost,
8. kulturna zavest in izražanje.

Izvajanje pouka na podlagi učnih načrtov evropskih šol omogoča razvijanje vseh osmih ključnih kompetenc. Besedilo poglavja 2.1 je enako za vse učne načrte, ki se uporabljajo v sistemu Evropske šole⁵.

⁴ Izhodišče: Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394/10, 18. 12. 2006.

⁵ Izhodišče: *Structure for all syllabuses in the system of the European schools*, Ref.: 2014-01-41-en-11.

2.2 Splošni cilji⁶

2.2.1 Sporazumevalna zmožnost v slovenskem jeziku

Pri pouku slovenščine kot dodatnem jeziku učenec razvija sporazumevalno zmožnost v slovenskem jeziku in ob tem tudi druge zmožnosti.

Sporazumevalna zmožnost temelji na razvoju:

- glasoslovnega, oblikoslovnega, skladskega, besedoslovnega in besediloslovnega znanja,
- sporazumevalnih dejavnosti (branje, poslušanje, govorjenje, pisanje) za samostojno uporabo dodatnega jezika pri pridobivanju podatkov iz pisnih in drugih virov (npr. z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije) ter za druge govorne in pisne oblike sporočanja,
- (med)kulturnega zavedanja in sporazumevanja, s čimer učenec razvija zmožnosti za:
 - uspešno sprejemanje, tvorjenje in posredovanje govorjenih in pisnih besedil v dodatnem jeziku, pri tem upošteva naslovnika, prenosnika sporočanja, sporazumevalni kontekst in druge dejavnike sporazumevanja (sporazumevalna sestavina),
 - uresničevanje jezika v lastnem delovanju in vplivanju na delovanje sogovorcev (pragmatična sestavina),
 - izražanje čustev, pričakovanj, svojega notranjega sveta (ekspresivna sestavina),
 - učenje in pridobivanje informacij ter spoznavanje kulture in družbenih norm (kulturnospoznavna sestavina jezika).

Druge zmožnosti vključujejo:

- zmožnost spoznavanja sveta na podlagi izkušenj in izobraževanja ali raznih virov informacij,
- socialne zmožnosti oziroma veščine,
- zmožnosti oblikovanja in utemeljevanja vrednot, osebnih pričakovanj in stališč,
- zmožnosti učenja (kognitivni stili, učni stili in strategije, motivacija, splošne učne sposobnosti, specifične zmožnosti za učenje jezikov).

Učenci z učenjem slovenščine kot dodatnega jezika razvijajo celostno sporazumevalno zmožnost v tem jeziku, ki vključuje prvine medkulturnega sporazumevanja, kar spodbuja pripravljenost na sobivanje in medsebojno spoštovanje.

Učenci se pri pouku slovenščine sistematično usposablajo za dejavne govorne in pisne stike z govorniki slovenskega jezika v okolju. S tem ustvarjamo podlago za uspešno medkulturno komunikacijo, ki je temelj za razumevanje in sožitje različnih kultur.

⁶ Delno izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

Učenje dodatnega jezika je prispevek k večjezičnosti in razumevanju večkulturnosti tako v lastnem okolju kakor tudi po svetu. Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v dodatnem jeziku v okviru posameznikove ali družbene večjezičnosti pomeni dviganje jezikovne zavesti v ožjem in širšem pomenu: jezik ali jeziki v neposrednem učenčevem okolju (npr. v družini), v širšem okolju ali v šolskem okolju (jeziki, ki jih ponuja šola v okviru obveznega ali razširjenega programa).

Pri pouku slovenščine poleg sporazumevalnega in medkulturnega vidika vključujemo tudi splošnoizobraževalni vidik, ki se kaže predvsem v povezovanju slovenščine z drugimi predmeti v različnih jezikovnih sekcijah Evropske šole Ljubljana, v dopolnjevanju in prepletanju ciljev in učnih vsebin, v uporabi pridobljenega znanja v različnih življenjskih situacijah. Skupaj z drugimi zato učitelj slovenščine kot dodatnega jezika načrtuje, izvaja in vrednoti učni proces ter s tem omogoča sočasno doseganje jezikovnih in predmetnih oziroma vsebinskih ciljev, globlje razumevanje sporočila, problema, pojava, hipoteze idr. Evropska šola Ljubljana lahko v strnjeni obliki in fleksibilni izvedbi predmetnika prispeva k uvajanju sodelovalnega ali timskega poučevanja, v okviru katerega se učitelji jezikov povezujejo z učitelji drugih predmetov. Splošnoizobraževalni vidik se kaže predvsem v razvijanju kompetenc vseživljenjskega učenja, natančneje opredeljenih v nadaljevanju.

2.2.2 Razvijanje kompetenc za vseživljenjsko učenje

Poleg razvoja sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku, ki je temeljni cilj pouka slovenščine kot dodatnega jezika, učenci razvijajo še druge ključne zmožnosti. Velike spremembe v svetu dela, raznovrstnost družbenih okolij in čedalje hitrejši dostop do informacij namreč od aktivnega prebivalstva zahtevajo večjo dejavnost, prilagodljivost in predvsem nenehno učenje. Za doseganje vsega tega so potrebne različne zmožnosti – kompetence, v dokumentih Evropske unije imenovane tudi ključne kompetence za vseživljenjsko učenje.

a) Sporazumevalna zmožnost v maternem jeziku (v jeziku sekcije/materinščini za SWALS⁷)

Učenci razvijajo sporazumevalno zmožnost tako, da:

- si pomagajo pri razlagi pojmov,
- se na vsebino besedila v slovenščini kot dodatnem jeziku odzivajo v prvem jeziku/materinščini,
- primerjajo razlike in podobnosti v prvem jeziku in slovenščini kot dodatnem jeziku in s tem gradijo zavest o sistemu jezika (pravorečje, pravopis, oblikoslovje, skladnja, besedoslovje, besediloslovje).

⁷ SWALS: Učenci brez jezikovne sekcije v njihovi materinščini.

b) Kulturna zavest in izražanje

Učenci razvijajo (med)kulturno kompetenco in (med)kulturno zavest, pridobivajo čustvene, moralne in etične vrednote tako, da:

- spoštujejo pomen ustvarjalnega izražanja izkušenj in čustev na podlagi glasbe, vizualne in besedne umetnosti,
- razumejo pomen estetskih dejavnikov v vsakdanjem življenju,
- razvijajo lastne ustvarjalne zmožnosti,
- spoznavajo in ozaveščajo kulturno in jezikovno raznovrstnost Evrope,
- učijo se slovenskega jezika kot jezika okolja in spoznavajo družbo/skupnost, v kateri živijo,
- razvijajo pozitiven odnos do pripadnikov vseh narodov, njihovih jezikov ter kultur, presegajo tudi stereotipe in nestrpnost do drugačnosti,
- oblikujejo pozitiven odnos do raznojezičnosti in večjezičnosti.

c) Učenje učenja

Učenci se učijo, kako se učiti tudi pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika. Prepoznavajo lastni kognitivni in učni slog, prenašajo svoje pozitivne učne izkušnje na nove učne situacije, se učinkovito spopadajo z novimi izzivi v učnem procesu in novimi načini pridobivanja podatkov, pri čemer razvijajo:

- učinkovite sporazumevalne strategije,
- zmožnosti za delo s sodobnimi tehnologijami, viri, podatki in gradivi,
- zmožnost smotrnega in stvarnega načrtovanja in organiziranja lastnega učenja ter (samo)vrednotenja lastnih učnih dosežkov in usvojenega znanja; pri tem jim je v veliko pomoč portfolio,
- občutek (so)odgovornosti za lastno učenje in znanje, sprejemajo odločitve in se srečujejo z njihovimi posledicami,
- interes za vseživljenjsko učenje.

č) Samoiniciativnost in podjetnost

Pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika učenci spodbujajo samoiniciativnost in podjetnost:

- osmišljajo naučeno in prenašajo znanje v vsakdanje življenje,
- prevzemajo pobude pri reševanju težav in pri tem vključujejo ustvarjalnost in inovativnost.

d) Digitalna pismenost

Učenci pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika razvijajo zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije predvsem za:

- varno in kritično rabo pri učenju in sporazumevanju (na primer: razvijanje slušnega razumevanje z avtentičnimi kratkimi zvočnimi in videoposnetki, sodelovanje v pogovoru v spletni učilnici itd.),

- iskanje podatkov na spletnih straneh in njihovo ustrezno uporabo, rabo e-slovarjev,
- predstavitev lastnih izdelkov na različne načine (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno).

e) Socialne in državljanske kompetence

Učenci pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika razvijajo zmožnosti tvornega sodelovanja v skupini oziroma družbi tako, da:

- upoštevajo dogovore, povezane z osebnim življenjem in življenjem v širši skupnosti (sodelovanje, odgovornost),
- razvijajo zmožnost empatije, sklepanja kompromisov in premagovanja predsodkov,
- navezujejo stike z govorniki slovenskega jezika (spletne klepetalnice, forumi, dopisovanje),
- razvijajo zavest o lastni kulturi in narodni identiteti ter se zavedajo vloge posameznika v matični državi, v državi začasnega bivanja in v mednarodni skupnosti.

f) Matematična kompetenca in osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji

Pri medpredmetnem povezovanju s sprejemanjem besedil v slovenščini kot dodatnem jeziku, ki uvajajo osnovna matematična in temeljna načela naravnega sveta, razvijajo zmožnost razumevanja in raziskovanja konceptov in pojmov, odkrivajo odnose med dejstvi, posplošitvami in definicijami:

- spreminjajo oziroma prenašajo informacije v drugačno simbolno obliko ali jezik (na primer ubesedovanje številčnih podatkov, informacij iz grafov in tabelnih prikazov),
- obvladajo izrazje za poimenovanje osnovnih računskih operacij (seštevanje, odštevanje, množenje, deljenje).

3 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA / Didactic Principles

3.1 Uresničevanje ciljev predmeta⁸

Pouk slovenščine kot dodatnega jezika **temelji na načelih komunikacijskega pristopa in humanistično-afektivnih pristopov k učenju in poučevanju jezikov**, obenem pa **vključuje tudi razvijanje drugih kompetenc vseživljenjskega učenja**, ki so ključnega pomena za življenje in delo v sodobni informacijski družbi, za osebno izpolnitev in razvoj, dejavno državljanstvo in socialno vključenost.

⁸ Delno izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

Komunikacijski pristop opredeljujejo naslednja izhodišča:

- znanje slovenščine kot dodatnega jezika omogoča in spodbuja medosebno komunikacijo v širšem okolju,
- komunikacija je učinkovita, če je govorec samostojen tako pri izbiri vsebine kot jezikovnih sredstev,
- pouk dodatnega jezika naj temelji na ustrezni učni vsebini, ki osmišlja pouk in omogoča prenos usvojenega znanja v stvarne življenjske sporazumevalne situacije.

Učitelj naj pri pouku:

- oblikuje cilje za lažje in učinkovitejše ugotavljanje napredka učencev, poskrbi za ustrezne povratne informacije,
- se medpredmetno povezuje, išče smisel učenja dodatnega jezika tudi v povezanosti z drugimi predmeti, dopolnjevanju in prepletanju ciljev in učnih vsebin ter v uporabi pridobljenega znanja v različnih življenjskih situacijah,
- spodbuja razvijanje sodelovalnih zmožnosti (timsko, projektno, skupinsko delo itd.) pri učencih; spodbuja razvijanje vrstniške pomoči,
- uporabi raznovrstna učna sredstva in medijsko podporo, ki učence motivira za učenje jezika (informacijsko-komunikacijska tehnologija, učenje na daljavo v spletni učilnici, ogled filmov, risank itd.),
- uvaja inovativne pristope, metode in tehnike poučevanja, s tem spodbuja učenčevo oblikovanje lastnih učnih strategij glede na učni stil, sposobnosti, interes in izkušnje, pri vsakem učencu upošteva odzivni čas,
- spodbuja učence k samoiniciativnosti, inovativnosti in reševanju problemov v lastnem okolju; z razvijanjem teh zmožnosti gradi zavest o odgovornosti,
- pozna razvoj kognitivnih procesov in upošteva napore, ki jih mora učenec vložiti, da oblikuje sporočilo v slovenščini kot dodatnem jeziku; pri tem si učitelj ne zastavlja previsokih ciljev, kajti če pokaže zmernost ob doseženih rezultatih, dopušča tudi učenčeve napake in jih sprejme kot sestavni del procesa pri usvajanju jezika; usvajanje dodatnega jezika je dolgotrajno, še zlasti, če učenec nima veliko priložnosti za njegovo uporabo,
- izvaja dejavnosti, ki pri učencu spodbujajo željo po pogovoru s sovrstniki in ponujajo veliko iztočnic za izmenjavo informacij, izražanje stališč, interesov in solidarnosti.

Pri komunikacijskem pristopu je pouk osredinjen na učenca, pri čemer je treba upoštevati učenčevo predznanje, njegovo osebnost, interese, nagnjenja, vrednote ter kognitivni in učni stil.

Udeleženca učnega procesa sta učitelj in učenec in oba enakovredno pripomoreta k sproščenemu komuniciranju. S tem nastajajo možnosti za medsebojno sodelovanje, ki omogočajo uspešno usvajanje jezika.

Pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti v dodatnem jeziku pa vsi učenci ne napredujejo enako hitro in tudi ne enako uspešno. To narekuje nujnost notranje diferenciacije pri načrtovanju oblik in metod izvajanja pouka ter vrednotenja znanja. Če želimo spodbujati napredek vseh učencev, moramo upoštevati številne dejavnike, ki vplivajo na učne rezultate.

Pozorni smo pri izbiri:

- učnih ciljev: izbiramo ustrezno taksonomsko raven cilja, ki ga želimo uresničiti, glede na učenčevu predznanje in zmožnosti (npr. nižja taksonomska raven pri bralnem razumevanju: učenec razbere temo besedila, osebe, kraj dogajanja),
- vnosnega besedila: izberemo besedilo, ki ustreza učenčevi stopnji dosežene sporazumevalne zmožnosti; besedila se med seboj razlikujejo glede na dolžino, temo, ki je bolj ali manj vezana na učenčev izkušnji svet,
- okoliščin: sporazumevamo se v bolj ali manj predvidljivih okoliščinah (primer nižje zahtevnostne ravni pri govornem sporazumevanju: učenca tvorita dvogovorno besedilo po natančnih navodilih, v okviru znanega sobesedila in danih izrazov; primer višje zahtevnostne ravni: v pogovor se vključujeta brez predhodne priprave, po okvirnih navodilih),
- tipologije nalog pri preizkusih znanja: učenci rešujejo naloge po natančnih navodilih (nižja raven: naloge objektivnega tipa, vodeni dialog, vodeni krajši pisni sestavek itd.) ali bolj samostojno (višja raven: ustvarjalno tvorjenje besedila, problemsko reševanje nalog, izvirno preverjanje itd.),
- jezikovne ravni besedila: glede na doseženo sporazumevalno raven učne skupine obravnavamo besedilo z lažjimi ali zahtevnejšimi sporočanjскими strukturami. Nujno je namreč, da učenci postopno usvajajo osnovne sporazumevalne vzorce in jezikovne strukture, ki jih utrjujejo v neposredni sporazumevalni rabi. Na tej stopnji učenja še ne uvajamo teoretičnih znanj o jeziku (npr. spreganje, definicije jezikovnih struktur, učenje slovničnih pravil na pamet itd.). Slovnične strukture in sporazumevalni vzorci so vedno umeščeni v sobesedilo (situacijska sobesedila). Na začetni stopnji učenja učenci to možnost razvijajo in utrjujejo večinoma s posnemanjem (npr. izštevanke, otroške pesmi), pozneje pa jo razvijajo s pogosto izpostavljenostjo določenim sintagmam v življenjskih sporočanjских položajih.

Morebitna razlaga slovničnih pravil lahko poteka v prvem jeziku/materinščini (SWALS), vendar je priporočljivo, da jih podamo induktivno, s primeri. Utrjevanje in urjenje določenih sporočanjских struktur naj bi potekalo z dejavnostmi in nalogami, ki učence zanimajo. Naloga učitelja je torej poiskati ustrezne dejavnosti, ki so blizu otroškemu svetu, kajti le tako bodo učenci za uresničitev skupno zastavljenih ciljev zmogli premagati jezikovne ovire.

Učenje in poučevanje, ki uvaja komunikacijski pristop, razvija pet sporazumevalnih dejavnosti (poslušanje, govorjenje, govorno sporazumevanje, branje, pisanje). Te se v učnem procesu prepletajo in dopolnjujejo. Tak pristop poudarja na učenca osredinjeno sporočanje na vseh ravneh usvajanja tujega jezika.

Uresničevanje splošnih in operativnih ciljev pri jezikovnem pouku ni razčlenjeno po razredih, temveč je praviloma opredeljeno za celotno obdobje, kar učitelju omogoča, da avtonomno izbira hitrost obravnave ciljev in vsebin, njihovo zaporedje ter s tem metode in oblike dela glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja svojih učencev.

Izbira didaktičnih metod in oblik poučevanja je odvisna od obravnavanih vsebin, v prvem obdobju primarnega izobraževanja se priporoča: delo po kotičkih, igra vlog in uporaba različnih didaktičnih iger, socialna igra, vizualizacija, učenje s posnemanjem, pantomima,

telefon, učenje skozi gibanje ipd. Glede na naravo obravnavane snovi je pogosto priporočljiva tudi kombinacija skupinskega pouka ter dela v dvojicah. Posebna pozornost je namenjena slušnemu in bralnemu razumevanju ter govornemu sporočanju in sporazumevanju.

3.1.1 Slušno razumevanje

Dejavnosti slušnega razumevanja učencu omogočajo razumevanje izvirnega, na začetni stopnji učenja pa prirejenega govora, ki ga učitelj posreduje v živo ali z zvočnim zapisom. Zelo primerni so šolski primeri kratkih nekajminutnih zvočnih posnetkov (t. i. podcast) iz svetovnega spleta. Slušno razumevanje razvijamo po korakih, ki so navedeni v nadaljevanju.

Dejavnosti pred poslušanjem

Učitelj pripravi učence za dejavno sprejemanje vsebine v dodatnem jeziku, nato izbere ustrezno obliko in vsebino, ki sta najprimernejši za določeno besedilno vrsto in stopnjo jezikovnega znanja učencev: npr. napove besedilno vrsto, posreduje splošne podatke o besedilu, predstavi slikovno gradivo, posreduje slovar neznanih izrazov oz. spodbuja rabo e-slovarjev, usmerja pogovor o temi besedila, posreduje ključne stavke besedila v nepravilnem zaporedju; učenci sklepajo o pravilnem vrstnem redu povedi, preberejo podobno besedilo z isto temo itd.

Dejavnosti med poslušanjem

Učenci naj besedilo poslušajo večkrat (vsaj dvakrat). Med poslušanjem jih učitelj usmerja v različne dejavnosti, npr.:

- prepoznavanje teme besedila in globalnega sporočila,
- prepoznavanje izbranih podatkov v besedilu,
- prepoznavanje vrste besedila,
- pisno odgovarjanje na vprašanja odprtega tipa (npr. Kdo?) in/ali alternativnega tipa (npr. Ali je ...?),
- zapis poteka dogajanja po točkah (dogajalna črta) ali v obliki sheme,
- reševanje nalog po navodilih (prenašanje informacij v preglednico, izpolnjevanje obrazcev, risanje poti na zemljevidu),
- dopolnjevanje besedila:
 - kot preizkus zaprtega tipa, pri katerem učenec v besedilo vstavlja manjkajoče izraze ali povedi; učencem se na začetni stopnji učenja posreduje rešitve v nepravilnem vrstnem redu,
 - igra vlog pri poslušanju: učenec izbere vlogo v pogovoru in ko učitelj ustavi predvajanje posnetka, učenec sam nadaljuje govor; pri vnovičnem poslušanju pa preverja svojo različico s posnetkom govora,
 - kot napovedovanje posameznih delov besedila: učitelj pri prvem poslušanju zmanjša glasnost posameznih delov besedila, učenec pa ugiba, kakšno bo nadaljevanje, ter ob vnovičnem poslušanju preverja in s sošolci primerja ustreznost svoje različice,

- povezovanje posameznih delov besedila (dialoga, zgodbe, slike z besedilom), urejanje besedila glede na časovno zaporedje, kraj dogajanja,
- interpretiranje: učitelj posreduje del nepopolnega besedila (izsek dialoga ali pogovora), učenec pa ugotavlja temo pogovora, kraj in čas dogajanja, odnose med govorcami, govorčevu razpoloženje,
- analiza zapisa slušnega besedila: učenec analizira fonemske, slovnične in besedilne sestavine besedila; ob poslušanju besedila si učenec označi razlike med pisnim in slušnim besedilom.

Dejavnosti po poslušanju

Končna faza dejavnosti slušnega razumevanja spodbuja učenca k ustvarjalnemu odzivanju na predstavljeno besedilo, združevanju pridobljenih informacij v slušno sestavljenko, izražanju svojih stališč in občutij, povezovanju vsebine besedila s svojimi izkušnjami, izvajanju igre vlog itd. Nekatere možnosti, ki jih lahko učitelj posreduje učencem v neomejenem številu, so:

- oblikovanje vprašanj in odgovorov o temi izbranega slušnega besedila,
- izbiranje ustreznega naslova besedilu (enega med več naslovi),
- ugotavljanje značaja govorca na podlagi njegovega razpoloženja, tona in barve glasu,
- ustvarjanje besedila: iz poslušane zgodbe učenec oblikuje intervju ali zgodbo dramtizira, opisuje osebe in drugo,
- oblikovanje vprašalnikov o predstavljeni problematiki,
- oblikovanje mnenj in občutij glavnih oseb ter predstavitev učenčevega odnosa do govorčevih stališč.

3.1.2 Govorno sporočanje in sporazumevanje

Učitelj načrtuje postopke govorne dejavnosti. V pripravi na pouk skrbno pripravi gradivo (na primer tematski sklop, iztočnice), določi cilje, ki naj bi jih učenec dosegel v okviru različnih dejavnosti, ter umesti sporazumevalno dejavnost v učni proces ali jo predvidi kot samostojno (ali projektno) nalogo.

Pri vodenju interakcijskih dejavnosti (delo v dvojicah, v skupini) učitelj:

- skrbi za sproščeno, prijateljsko ozračje in spodbuja sodelovanje med učenci,
- usklajuje zahtevnost naloge z individualnimi oziroma skupinskimi potrebami učencev,
- izmenjuje dejavnosti in skrbi za pestrost pouka,
- diferencira naloge in jih individualizira,
- spodbuja samovrednotenje dosežkov in samostojno popraviljanje napak,
- spodbuja tekmovalnost brez nasilja in opozarja na pravila igre,
- uporablja različne interakcijskih dejavnosti (igre vlog, dialog in vživljanje v umišljen svet (simulacije)).

3.1.3 Bralno razumevanje

Dejavnosti bralnega razumevanja usposabljaajo učenca za branje in razumevanje različnih zvrsti izvirnega besedila. Pri tem si pomaga z dvojezičnimi oziroma enojezičnimi (elektronskimi) slovarji, ilustracijami ali drugimi pripomočki. Učiteljeva naloga je posredovati različne bralne strategije, na podlagi katerih učenec razume prebrano besedilo po pomenskih sklopih. Učitelj usmerja učenca, da prebere besedilo v celoti in se izogiba branju po izsekih; s tem doseže prepoznavanje neznanih izrazov v sobesedilu. Zaradi natančne izgovarjave občasno priporoča tudi glasno branje, ki ni branje za razumevanje.

Učenec z že usvojeno tehniko branja lahko izbira različne bralne strategije, npr.:

- preleti besedilo ter ga uvrsti glede na namen in uporabnost,
- prebere besedilo, da razbere temo,
- prebere posamezne sklope besed in jih združuje v smiselne celote,
- prebere besedilo, da razume podrobnosti,
- natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke.

Bralno razumevanje razvijamo v treh korakih.

Dejavnosti pred branjem besedil

Napoved dejavnosti je odvisna od besedilne vrste in ravni znanja jezika. Dejavnosti, ki razvijajo zmožnost bralnega razumevanja, so zelo podobne dejavnostim slušnega razumevanja. Učitelj ima veliko možnosti, nekateri primeri pa so:

- predstavi besedilo tako, da prikliče že usvojene sestavine podobnega besedila in besedišča,
- obravnava besedilo v pogovoru z učenci in ga členi v miselni vzorec,
- na različne načine posreduje ključne izraze besedila, lahko tudi v obliki testa izbirnega tipa,
- spodbuja učence, da sami oblikujejo besedilo na podlagi ponazoril; ta so lahko vizualna (fotografije, risbe, sheme) ali označena z naslovi, podnaslovi,
- posreduje slikovni material, povezan s tematiko besedila; učenci izražajo svoja občutja, vtise, napišejo zgodbo; posreduje poglobitve sestavine besedila v neurejenem stanju, učenec smiselno ureja posamezne dele besedila; posreduje skrajšano obliko besedila itd.,
- umesti besedilo v kontekst,
- prikliče vsebino podobnega besedila v prvem jeziku/materinščini (SWALS),
- oblikuje različice predlaganega besedila.

Dejavnosti med branjem

Učitelj uvaja strategije, ki učencem kljub številnim neznanim besedam omogočajo hitreje razumeti besedila v slovenščini kot dodatnem jeziku. Učenec si pomaga z ilustracijami, ki spremljajo besedilo, besedami in besednimi zvezami, ki so skupne več jezikom, datumi, s

številkami, z imeni krajev, oseb, s ključnimi in ponavljajočimi se besedami, prenosom jezikovnih znanj iz materinščine.

Naloge, ki jih učenec izvaja med branjem:

- učenec izlušči pomen besedila iz sobesedila na podlagi sestave besed, prejšnjega znanja ali slik (dedukcija),
- odgovarja na vprašanja izbirnega tipa (odgovori pravilno ali napačno) in na odprta vprašanja, ki ga usmerjajo k prepoznavanju sporočila in vodijo k sklepanju ter razvijajo njegovo jezikovno znanje in bogatijo njegove izkušnje,
- povezuje slikovno gradivo, dele besedila v celoto (indukcija),
- ureja odstavke ali povedi v logičnem zaporedju, sestavine dialoga po vlogah in registrih,
- dopolnjuje besedilo (razvija naslov v popolno poved, dopolnjuje povedi, vstavlja manjkajoče izraze v povedi ali manjkajoče povedi v besedilo, na podlagi podatkov v besedilu načrtuje zemljevid, popravlja napake, išče nasprotja v besedilu, rešuje križanke, dopolnjuje obrazce),
- interpretira navodila: recept, navodila za uporabo zdravila,
- zapisuje oporne točke: vpisuje informacije v preglednico, izpisuje ključne besede, povedi, ugotavlja odnose in mnenja oseb ter različne načine njihovega izražanja,
- primerja dve ali več besedil, išče nasprotja in skupne točke, popravlja besedila po določenih merilih,
- povezuje besedila med seboj: primerjava besedil v prvem jeziku/materinščini (SWALS) in dodatnem jeziku, skržene obnove, povezovanje slogovnih zvrsti (sinteza),
- sprejema odločitve, rešuje probleme (ob prospektu načrtuje izlet; na podlagi podatkov predlaga rešitve),
- prepozna besedilne vrste, teme, naslovnika, cilje besedila, odstavke, ki povzemajo vsebino besedila, prepozna slogovno zaznamovanost, odnos med piscem in naslovnikom, posebne funkcije besedila (zahteva, zahvala), stališča različnih oseb, ki nastopajo v besedilu, vse izraze v besedilu v zvezi z dano tematiko, kohezivne elemente (vezniške besede, zaimke), zaznava prehod v temi (koherenca) in slovnične strukture.

Dejavnosti po branju besedila

Te dejavnosti spodbujajo učence k izražanju svojih vtisov, občutij, mnenj in odnosa do prebranega besedila. Predhodno obravnavana besedila so primerna tudi za naloge iz poznavanja in rabe jezika in utrjevanje besedišča. Nekaj primerov dejavnosti, ki jih učenec izvaja po branju besedila:

- nadaljevanje besedila,
- preoblikovanje besedilne vrste (dramatizacija besedila, intervju, podobno besedilo),
- oblikovanje besedila ob danih ključnih besedah,
- posredovanje izkušenj, povezanih s problematiko besedila,
- utemeljevanje lastnih razlag besedila v primerjavi s sošolčevimi,
- uporaba besedila za vajo s slovničnimi strukturami (npr. iz sedanjika v preteklik).

3.1.4 Pisno sporočanje

Za razvijanje pisnega sporočanja moramo najprej ustno obravnavati besedilo. Najprej učenci oblikujejo besedne zveze in sklope ter krajša besedila. Pozneje postajajo besedila zahtevnejša. Učenec pridobi zmožnosti pisnega sporočanja z vajo, zato mu je treba ponuditi veliko pisnih dejavnosti. Iz postopnega uvajanja vodenih dejavnosti preidemo na prosto in ustvarjalno pisanje.

Vodenje pisnih dejavnosti:

- obravnava vzorca besedila – vaja s predlogo (dana navodila) – naloga pisnega izražanja (novo besedilo) – informacija/evalvacija – poprava,
- naloga pisnega izražanja (besedilo) – primerjava s podobnim besedilom oz. predlogo – informacija/evalvacija – poprava – vnovično pisanje besedila.

Primeri nalog iz pisnega sporočanja:

- oblikovanje povedi: učence navajamo na ustrezno izbiro besedišča, upoštevanje pravopisnih posebnosti, za pravilnost jezikovne rabe (učenci urejajo, dopolnjujejo povedi, sestavljanke),
- dopolnjevanje besedila: učitelj posreduje nepopolno besedilo, učenci dopisujejo manjkajoče podatke, s ključnimi besedami oblikujejo zgodbo,
- krajši opisi in obnove: učenci razvijajo zmožnosti pisanja ob zmožnostih govora: govor, poslušanje, strnjena obnova, intervju, vnašanje podatkov iz intervjuja v tabelo itd. Iztočnica je lahko tema, ki smo jo obravnavali v pogovoru, lahko je ilustracija ali besedilo,
- oblikovanje besedila na podlagi ključnih besed ali osnovnih podatkov o besedilu: učenci tvorijo besedilo na podlagi danih izrazov,
- posredovanje vzorcev besedil, na podlagi katerih se učenci seznanijo s strukturo in vsebino besedila (npr. življenjepisi).

Učitelj postopno uvaja učence v zahtevnejše dejavnosti. Priporočljivo je, da začne z vodenimi dejavnostmi v skupini (ustvarjanje po verižni metodi), saj lahko učenec samostojno ustvarja šele po intenzivnem urjenju.

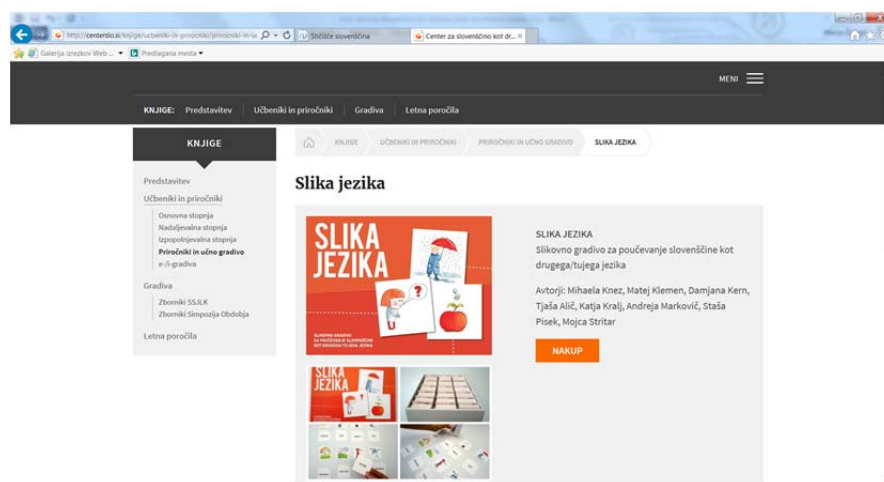
Predlagane vrste besedil in različna gradiva za obravnavo so:

- slikanica, strip, dialoško besedilo, risanka, otroški film ipd.,
- pozdrav, zahvala, čestitka, voščilo, vabilo, navodilo pri pouku ali igri ipd. preprosta kratka opisovalna in pripovedovalna besedila, ki so podprta s slikovnimi oz. drugimi nebesednimi ponazorili,
- ritmizirano besedilo, pesemsko besedilo, izštevanka, uganka, popevka; kratka domišljajska zgodba; prilagojena pravljica in basen z ilustracijami ipd.

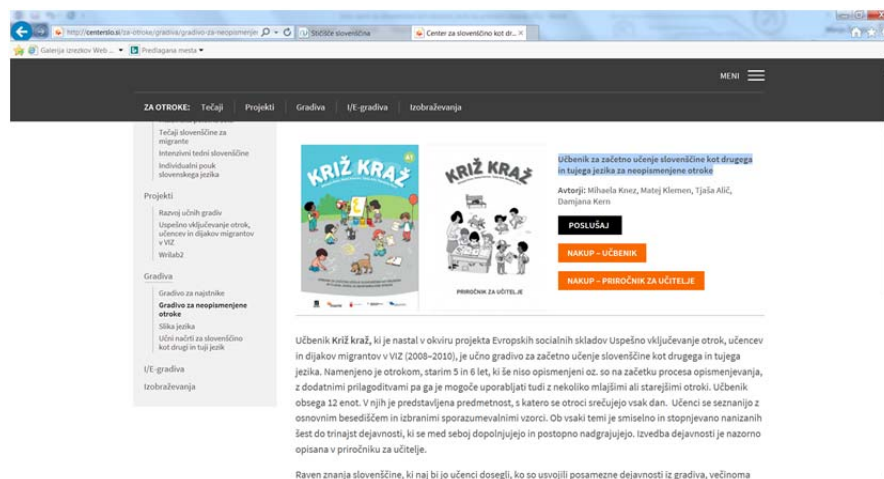
3.2 Učna gradiva

Učitelj izdeluje lastna učna gradiva za pouk slovenščine, ki so prilagojena posameznemu učencu, lahko pa uporablja predlagane zbirke nalog ali izbere drugo ustrezno učno gradivo v klasični ali spletni različici:

- Knez, Mihaela idr. (2012). *Slika jezika*: slikovno gradivo za poučevanje slovenščine kot drugega/tujega jezika. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Zavod RS za šolstvo.

- Knez, Mihaela idr. (2017). *Križ kraž*: Učbenik za začetno učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika za neopismenjene otroke: Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Knez, Mihaela idr. (2017). *Križ kraž*. Priročnik za učitelje: Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

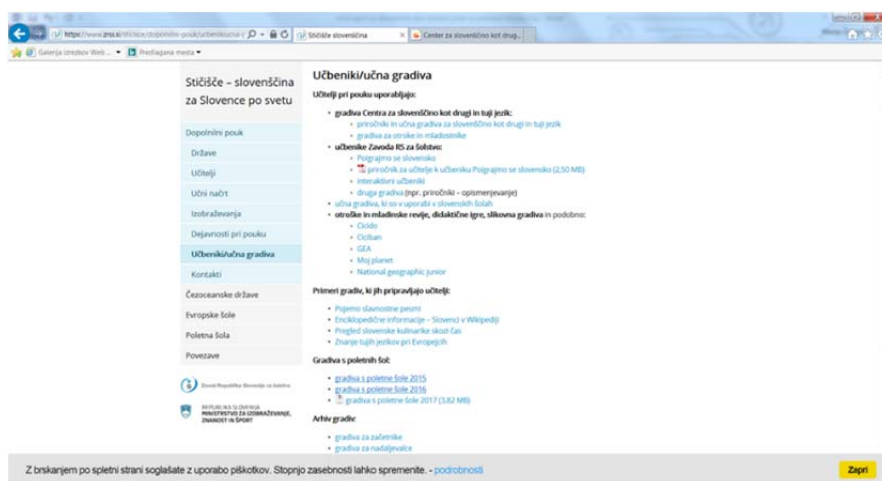

- Rot Vrhovec, Alenka idr. (2017). *Slovenščina*. Zbirka nalog za 1. razred osnovne šole: Ljubljana : Mladinska knjiga.
- Rot Vrhovec, Alenka idr. (2018). *Slovenščina*. Zbirka nalog za 2. razred osnovne šole: Ljubljana : Mladinska knjiga.
- Rot Vrhovec, Alenka idr. (2016). *Slovenščina*. Zbirka nalog za 3. razred osnovne šole: Ljubljana : Mladinska knjiga.
- Smole, Anita idr. (2017). *Slovenščina*. Zbirka nalog za 4. razred osnovne šole: Ljubljana : Mladinska knjiga.

- Smole, Anita idr. (2017). *Slovenščina*. Zbirka nalog za 5. razred osnovne šole: Ljubljana : Mladinska knjiga.

- Stičišče – slovenščina za Slovence po svetu: <https://www.zrss.si/sticisce/dopolnilni-pouk/ucbenikiucna-gradiva/>

3.3 Sodelovanje s starši učencev

V prvi vrsti je potrebna učiteljeva **jasna politika na področju sodelovanja s starši učencev**, ki izhaja iz šolske razvojne politike ter šolske in splošne politike sodelovanja s starši. Smiselno je, da učitelj slovenščine kot dodatnega jezika sodelovanje tudi na tem področju **načrtuje in sistematično izvaja** v tesni povezavi z administrativnim in s pedagoškim vodstvom šole, razrednikom, učitelji drugih predmetov, šolskimi svetovalnimi delavci in drugim osebjem, ki deluje v šolskem polju in izven.

V splošnem smislu gre za **podporo šolskih dejavnosti, spremljanje domačih dejavnosti, motivacijo in spodbujanje učenja**. Starši lahko bistveno pripomorejo k izboljšanju učenčevega učnega dosežka pri slovenščini kot dodatnem jeziku tako, da učencu nudijo neposredno osebno pomoč pri učenju (npr. kot tutorji), da organizirajo skupno učenje (se učijo skupaj z otrokom) ali pa nudijo pomoč pri iskanju drugih učnih virov (npr. pomoč družinskih članov ali oseb iz slovenskega okolja).

Ne glede na obliko sodelovanja s starši mora učitelj zagotoviti konstantno informiranje

staršev, individualno pomoč učencem ter sodelovanje v partnerskem okolju. Dobro sodelovanje med učiteljem slovenščine kot dodatnega jezika in starši učencev zaradi pomena stopnje razvitosti sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku lahko bistveno pripomore h kakovostnim odnosom med šolo in domom in širšim okoljem v splošnem smislu. V okviru informiranja staršev je treba poudariti **pomen stalne sprotne informacije o učnih dejavnostih njihovega otroka in o učenčevem napredku** pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik (npr. ob portfoliu). Pri učinkovitem udejanjanju šolske politike na ravni informiranja staršev lahko šola oz. učitelj informacije posreduje ustno ali pisno na roditeljskih sestankih in govorilnih urah (priporoča se prisotnost oz. vključenost učenca), učinkovit način pa je tudi posredovanje predstavitvenih idr. gradiv oz. brošur v klasični obliki ali v e-obliki, npr. na šolski spletni strani.

Na primarni ravni šolanja so med neposrednimi oblikami sodelovanja staršev uveljavljeni obiski staršev, ki delujejo na različnih strokovnih področjih (kot gospodarstveniki, diplomati, znanstveniki, zgodovinarji, geografi, novinarji, arhitekti, pedagogi, policisti, vojaki, gasilci, zdravstveno osebje, veterinarji, prostovoljci, športni trenerji, zaposleni v storitvenih dejavnostih idr.), kar je mogoče nadgraditi tudi s t. i. virtualno prisotnostjo staršev (npr. komunikacija prek e-pošte, prispevanje besedil, fotografskega gradiva, video posnetkov, IKT-orodij (npr. Skype) ter aktivno sodelovanje pri vodenju na spletnih straneh specifičnih predmetnih področij, ki imajo izobraževalno vrednost).

Posebej je treba poudariti pomen možnosti neposrednega vključevanja staršev v dejavnosti ob pouku slovenščine v zvezi z uresničevanjem ciljev/vsebin: ohranjanje in razvijanje učenčeve zavesti o lastni jezikovni zmožnosti v slovenskem jeziku, vedenje o geografskih posebnostih in značilnostih Slovenije (npr. predstavitev Slovenije na slovenskem dnevu). Priporoča se **sodelovanje ob naslednjih priložnostih oz. prireditvah**: kostanjev piknik, tradicionalni slovenski zajtrk (3. petek v novembru), miklavževanje, prireditve ob božiču in novem letu, slovenski kulturni praznik, svetovni dan čebel, prireditve ob dnevu državnosti, podelitev priznanj ob koncu šolskega leta, različne delavnice, obiski slovenskih literarnih ter glasbenih idr. ustvarjalcev, obiski raznih ustanov, kulturnih idr. prireditev za otroke izven šole.

4 OPERATIVNI CILJI / Learning Objectives

4.1 Splošna pojasnila

Izhodišče za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku v vseh petih razredih primarne stopnje **so predvsem neumetnostna besedila** (raba kratkih izvirnih ali deloma prirejenih besedil), v okviru predlaganih vsebin 5. poglavja tudi umetnostna besedila (npr. slovenske otroške pesmi, izštevanka, prirejene pravljice in basni, zgodbe). Pomemben del pouka slovenščine je **sistematično spoznavanje in raba jezikovnih in sporazumevalnih**

vzorcev v slovenskem jeziku. S tem razvijamo učenčeve sposobnosti sprejemanja, tvorjenja in posredovanja besedil v slovenskem jeziku, pri tem pa čim bolj naravno in nezavedno (s posnemanjem zgledov, rabo, utrjevanjem) vključujemo tudi razvijanje jezikovne zmožnosti (pravorečje, pravopis, besedoslovje, oblikoslovje, skladnja, besediloslovje).

Navedeni operativni cilji učitelju predstavljajo izhodiščni okvir pri načrtovanju pouka slovenščine kot dodatnega jezika za vsak posamezni razred na letni in sproti ravni, lahko tudi na polletni in/ali mesečni ravni. Učitelj mora pri izbiri učnih ciljev (tudi vsebin) upoštevati stopnjo kognitivnega razvoja in splošno znanje učenca, osebnostne dejavnike, pričakovanja in motiviranost do učenja slovenščine kot dodatnega jezika in skladno s tem načrtovati dejavnosti za doseganje operativnih ciljev.

4.2 Operativni cilji⁹

4.2.1 Razvijanje zmožnosti sprejemanja govorjenih in pisnih besedil v slovenskem jeziku

Pri sprejemanju besedil v slovenščini kot dodatnem jeziku učenci razberejo:

- temo besedila,
- vsebino besedila za uspešno vključevanje v pogovor,
- določene podatke in podrobnosti,
- stališča, odnose.

Pri sprejemanju govorjenih besedil učenci razvijajo zmožnost slušnega razumevanja, pri sprejemanju pisnih besedil pa zmožnost bralnega razumevanja. Kot poslušalci sprejemajo govorjeno besedilo od enega ali več govorcev, kot bralci pa sprejemajo besedilo v pisni obliki. Pri nekaterih dejavnostih učenci sprejemajo besedilo prek obeh prenosnikov hkrati, vidnega in slušnega, npr. pri ogledu filma s podnapisi. Učenci poslušajo in berejo za različne namene, kot so učenje jezika, pridobivanje podatkov, navodil in priporočil, kritično razmišljanje in za zabavo.

Na sprejeto besedilo se učenci odzivajo skladno z doseženo ravnjjo znanja dodatnega jezika:

- nebesedno,
- s posameznimi besedami, z besednimi zvezami ali s kratkimi povedmi,
- s kratkimi odgovori na vprašanja in z vprašanji,
- s povzemanjem vsebine besedila,
- z interpretacijo besedila.

Pred odzivom na prebrano ali poslušano besedilo učenec udejanja strategije sprejemanja (receptivne strategije), s katerimi zazna okoliščine (sobesedilo), priključuje v spomin vedenja o obravnavani temi, razbere sobesedilne in jezikovne informacije.

⁹ Izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

4.2.2 Razvijanje zmožnosti tvorjenja govornih in pisnih besedil v slovenskem jeziku

Pri tvorjenju besedil učenec razvija govorno in pisno zmožnost. Pri govornem sporočanju učenec tvori besedilo, ki je namenjeno enemu ali več poslušalcem (javnosti). Govorno zmožnost razvijamo pri dejavnostih:

- glasno branje,
- spontano govorjenje, petje,
- igra vlog,
- opisovanje,
- pripovedovanje,
- poročanje na podlagi zapiskov, povzemanje,
- razlaganje,
- izražanje lastnih vtisov in stališč (višja raven).

Zmožnost pisnega sporočanja učenec razvija s tvorbo besedila, ki je namenjeno naslovniku. Na

začetni stopnji učenja učenec pretežno dopolnjuje ali povezuje posamezne povedi v preprosto besedilo, pozneje pa samostojno tvori različna kratka besedila.

4.2.3 Razvijanje zmožnosti govornega in pisnega sporazumevanja ter jezikovno posredovanje

Govorno in pisno sporazumevanje združujeta zmožnosti sprejemanja in tvorjenja besedil ter strategiji sprejemanja in tvorjenja besedil, ki učencu omogočajo hitro reševanje nalog v nepredvidljivih okoliščinah. Pri tem je ključno razvijanje kompenzacijskih strategij in sposobnosti medosebnega sodelovanja, ki preprečuje morebitne nesporazume (prostiti za ponovitev povedi, posredovati dodatna pojasnila, opravičiti se itd.).

Pri razvijanju zmožnosti sporazumevanja učenec ne igra vedno aktivne vloge, temveč je lahko le posrednik med govorcema, ki se ne razumeta. Primeri mediacijskih dejavnosti so:

- povzemanje oziroma obnova govornega ali pisnega besedila iz dodatnega jezika v prvi jezik (na začetni stopnji tudi z nebesednimi izraznimi sredstvi),
- povzemanje oziroma obnova govornega ali pisnega besedila iz prvega jezika v dodatni jezik,
- pojasnjevanje ali razlaga sobesedila (okoliščin besedila),
- prevod (višja raven).

Učenci pri sporazumevanju prevzemajo različne sporazumevalne položaje. Kot sporočevalci ali posredniki (mediatorji) upoštevajo:

- sporazumevalni kontekst (ali okoliščino),

- naslovnika,
- prenosnik sporočanja,
- sporočilni namen,
- temo,
- stopnjo obvladovanja ciljnega jezika,
- stopnjo poznavanja kulturnih posebnosti pri sporočanju v tem jeziku.

4.2.4 Razvijanje jezikovne zmožnosti

Jezikovno zmožnost kot pomembno sestavino sporazumevalne zmožnosti predstavlja obvladovanje danega jezika in zmožnost tvorjenja besedil. Učenci med učnim procesom postopno usvajajo osnovne sporazumevalne vzorce in jezikovne strukture, ki jih utrjujejo v neposredni sporazumevalni rabi. Pri pouku dodatnega jezika učenci uporabljajo splošni pogovorni jezik. Besedišče je povezano z njihovim življenjem in interesi (družina, prijatelji, vzorniki, konjički, šport, igra, glasba, film, šolska problematika itd.), pridobivajo ga iz šolskih gradiv, v neposrednem življenjskem okolju pa ga širijo in bogatijo na podlagi spremljanja medijev (televizija, radio, tisk, svetovni splet) ali v neposrednih stikih s slovenskimi govorci.

Opredelitev jezikovne zmožnosti

Zmožnost	Poslušalec/bralac	Govorec/pisec
Poimenovalna/slovarska zmožnost	– razume posamezne besede in besedne zveze	– poimenuje bitja, stvari, njihove lastnosti, dejanja
Upovedovalna/slovnična zmožnost	– razume razmerja v povedi in v zvezah povedi	– s tvorjenjem povedi izraža ta razmerja
Pravorečna in pravopisna zmožnost	– obvladuje osnovne prvine in pravila izreke/pisanja	– ustrezno izgovarja in naglašuje ter upošteva pravopisna pravila
Pragmatična/slogovna zmožnost	– upošteva okoliščine pri sprejemanju besedila (sobesedilo, naslovnika, zvrstno in slogovno zaznamovanost besedila)	– upošteva okoliščine pri tvorjenju besedila (sobesedilo, naslovnika, zvrstno in slogovno zaznamovanost besedila)
Metajezikovna zmožnost	Ta zmožnost je teoretično znanje o jeziku in pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika te zmožnosti posebej ne razvijamo.	

5 VSEBINE / Contents

5.1 Splošna pojasnila

Navedene okvirne vsebine oz. teme učitelju predstavljajo podlago za načrtovanje in izvajanje učnih dejavnosti, s katerimi učenci razvijajo svojo sporazumevalno zmožnost oz. dosegajo cilje v vsakem posameznem razredu. Teme načeloma izbira učitelj skladno s stopnjo kognitivnega in čustvenega razvoja učencev, pri določitvi tem se priporoča tudi aktivna vključitev učencev.

Teme se obravnavajo koncentrično in ciklično, kar pomeni, da se večina tem vsako šolsko leto ponavlja, s tem da je vsaka obravnava bolj poglobljena, kompleksnejša, z obsežnejšim besediščem ter kognitivno zahtevnejšimi dejavnostmi učencev ter z raznolikimi metodami in oblikami dela. Teme se obravnavajo na ravneh od A1 do A2, posamezni učenci se lahko približajo tudi B1. V drugem obdobju so dodane tudi nove teme, ki jih lahko obravnavamo zgolj na višjih ravneh.

V prvem obdobju, tj. v 1. in 2. razredu/letniku, so učenci stari od 6 do 7 let in pri pouku prvega jezika/jezika sekcije/maternega jezika v fazi začetnega opismenjevanja. Učni načrt za slovenščino kot dodatni jezik je zasnovan tako, da lahko učenci tudi pri predmetu slovenščina kot dodatnem jeziku glede na stopnjo razvitosti sporazumevalne zmožnosti v svet branja in pisanja vstopajo individualno. Na začetku govorimo o »branju« slikopisov, tudi slikanic, ter zelo kratkih in preprostih besedil oz. posameznih informacij v njih; pri dejavnosti pisanja pa o prepisovanju črk, besed in o pisanju podatkov, informacij in kratkih sporočil, vedno pa v povezavi z izbrano temo.

Okvirne teme oz. tematski sklopi, ob katerih učenec razvija svoje sporazumevalne idr. zmožnosti, so:

1. JAZ (predstavitev, konjički),
2. MOJ DOM (stanovanje/hiša, družinski člani, dejavnosti; odnosi),
3. MOJA ŠOLA (šola, šolske potrebščine; učenje, predmeti, interesne dejavnosti, sošolci, odnosi; poklici),
4. JAZ IN SVET (prijatelji, vzorniki, prosti čas; domišljijjski svet),
5. JAZ IN OKOLJE (mesto/vas, prebivalci; živali, rastline, naravni pojavi; skrb za okolje),
6. DRŽAVA, V KATERI ŽIVIM (značilnosti, znamenitosti, posebnosti; preteklost).

5.2 Nabor tem in predlog razporeditve tem na letni ravni

Mesec	PRVO OBDOBJE (1. in 2. razred)	DRUGO OBDOBJE (3., 4. in 5. razred)
September	JAZ (JAZ IN MOJA DRUŽINA, MOJI PRIJATELJI, RAD/-A IMAM)	JAZ (JAZ IN MOJA DRUŽINA, MOJI PRIJATELJI, PRIJATELJSTVO, RAD/-A IMAM)
Oktober	PREDMETI V OKOLJU (MOJ DOM, OBLAČILA, BARVE; ŠOLA, UČILNICA)	PREDMETI V OKOLJU (MOJ DOM, OBLAČILA, BARVE; ŠOLA, UČILNICA)
November	RAD/-A JEM/PIJEM (SADJE, ZELENJAVA; HRANA, PIJAČA)	RAD/-A JEM/PIJEM (SADJE, ZELENJAVA; HRANA, PIJAČA)
December	KOLEDAR (PRAZNIKI)	KOLEDAR (PRAZNIKI, SOČUTJE)
Januar	TELO (HIGIENA, ZDRAVJE)	TELO (HIGIENA, ZDRAVJE; BOLEZNI)
Februar	SVET SLOVENSКИH KNJIŽEVNIH JUNAKOV (slovenske otroške pesmi, izštevankе, prirejene pravljice in basni, risani filmi; LEPOTA BESEDNE UMETNOSTI)	SVET SLOVENSКИH KNJIŽEVNIH JUNAKOV (slovenske otroške pesmi, izštevankе, prirejene pravljice in basni, risani filmi; LEPOTA BESEDNE UMETNOSTI)
Marec	VSAKDAN (UČENJE) IN PROSTI ČAS (KONJIČKI)	VSAKDAN (UČENJE) IN PROSTI ČAS (KONJIČKI, ŠPORT)
April	ŽIVALI (HIŠNI LJUBLJENČKI, ŽIVALI NA KMETIJI, ŽIVALI V ŽIVALSKEM VRTU)	ŽIVALI (ŽIVALI NA KMETIJI, ŽIVALI V ŽIVALSKEM VRTU, ŽIVALI V GOZDU)
Maj	MESTO (LJUBLJANA, PROMET) NARAVA (RASTLINE)	MESTO (LJUBLJANA, PROMET) NARAVA (RASTLINE; VREME; SKRB ZA MOJ PLANET)

Junij	POČITNICE (SLOVENIJA, DRŽAVE EVROPE)	POČITNICE (SLOVENIJA, DRŽAVE EVROPE, DRŽAVE SVETA)

6 OCENJEVANJE / Assessment

6.1 Smernice za formativno in sumativno ocenjevanje¹⁰

Ocenjevanje v evropskih šolah ni enkratno dejanje, ampak **je stalen proces, v katerega so vključeni učitelji, učenci in starši**, ki imajo na voljo ista izhodišča, toda **različna orodja in načine (inštrumentarij)** z namenom sistematičnega spremljanja procesa učenja in učnih dosežkov:

- **obvezno:** učni cilji in kompetence učnega načrta kot izhodišče, ocenjevalne lestvice, merila/kriteriji in opisniki dosežkov (zaradi harmonizacije v razredu, med razredi in jezikovnimi sekcijami), samovrednotenje, portfolio, prijavnica za vpis (kot informacija in vodnik za spremljanje napredka), sestanki s starši, ob koncu polletij se izda šolsko poročilo,
- **priporoča se tudi:** opazovanje, teste/preizkuse znanja, vrstniško vrednotenje, vodenje evidenc, zbiranje podatkov in informacij, analiziranje, ugotavljanje potreb, ugotavljanje vplivov, določanje ciljev idr. oblike po izboru šole.

Ta inštrumentarij je pomemben, saj zagotavlja določeno raven objektivnosti in harmonizacije v razredu, med razredi, jezikovnimi sekcijami in šolami v sistemu evropskih šol, tudi akreditiranih evropskih šol.

6.2 Učenčev portfolio¹¹

Učenec pri pouku slovenščine kot dodatnem jeziku pripravlja in ureja svoj portfolio. **Portfolio je sistematična zbirka učenčevih izdelkov, ki kažejo njegov trud, napredek in dosežke na enem ali več področjih.** Učenci se odločajo o tem, kateri izdelki bodo vloženi v portfolio, kar učencem omogoča, da načrtujejo svoj napredek pri učenju. Omogoča jim odkriti, kaj na različnih stopnjah učnega procesa vedo, kaj razumejo, kaj lahko dosežejo in kako se ob tem počutijo. S portfoliom si lahko učenci zastavijo učne cilje, te cilje redno pregledujejo in prevzamejo odgovornost za lastno učenje. Učitelju dajejo celostno sliko učenca in omogočajo šolski skupnosti, da ima pri učenčevem učenju vlogo ozaveščenega partnerja.

Izdelke za vložitev v portfolio izbere učenec sam. Ta postopek je temeljnega pomena za razvoj samovrednotenja. Učitelj na tankočuten način zagotavlja učencu vodstvo in podporo pri razvijanju/izboljšanju samovrednotenja. Učitelji morajo učencu pomagati, da sestavi lastni portfolio, pri tem pa morajo delovati kot vodniki in kritični prijatelji. S tem bodo učencu pomagali sprejemati razumne odločitve o tem, kaj vključiti.

¹⁰ Izhodišče: Assessment tools for the Primary Cycle of the European Schools, 2013-09-D-38-en-6 (2018).

¹¹ Navedeni so sestavni deli portfolia, organiziranost in uporaba je stvar odločitve šolskega tima oz. smernic šole.

a) Cilji in namen

Cilji in namen portfolia:

- preverjanje in beleženje razvoja in napredka v določenem časovnem obdobju,
- ustvarjanje celostne slike o učenčevih dosežkih,
- ustvarjanje ustreznih pogojev za učenčevo samovrednotenje,
- pomoč učencem in učiteljem pri določanju in vzpostavitvi individualnih ciljev,
- razvoj zavedanja o lastni identiteti,
- vzpodbujanje razmišljanja in zavedanja, kaj učenec ve in kaj lahko doseže.

Portfolio pomaga učitelju, učencu in staršem, da ocenijo in ovrednotijo, kako učenec razvija svoje zmožnosti. Namen portfolia je podajanje celovitih informacij o učencu s poudarkom na napredku. Portfolio ni edino orodje za ocenjevanje, toda skupaj z drugimi orodji tvori sistem za spremljanje in vrednotenje učenčevega razvoja ter pomaga pri prikazu učinkovitosti poučevanja in učenja.

b) Merila

Učitelj in učenec skupaj razmislita o merilih za izbor, jih določita in izbereta, kaj bo vključeno v portfolio in zakaj. Ti seznam se pregledujejo med šolskim letom, medtem ko se učenec razvija in uči.

- Zunanja merila za portfolio so vključena v č) poglavje Vsebina (kateri izdelek bo vključen v portfolio).
- Učenec določi notranja merila za portfolio (kateri posebni izdelki bodo vključeni in samovrednotenje izbire).
- Učenec redno izbira izdelke za svoj portfolio in prevzema odgovornost za presojo kakovosti lastnega dela.
- Portfolio mora vsebovati izdelke, ki predstavljajo učenčev razvoj.

c) Shranjevanje in prenos portfolia

Učenec oblikuje portfolio za dveletno obdobje (v 1. in 2. razredu). Ta portfolio bo predan učitelju v 3. razredu, učencu pa bo vrnjen na začetnem sestanku učitelja s starši v mesecu novembru. Učenec oblikuje portfolio za dveletno obdobje (v 3. in 4. razredu). Ta portfolio bo predan učitelju v 5. razredu, učencu pa bo vrnjen na začetnem sestanku učitelja s starši v mesecu novembru. Učenec oblikuje portfolio za enoletno obdobje (v 5. razredu), portfolio bo predan razredniku 1. razreda na sekundarni stopnji.

č) Vsebina

Portfolio zajema tri učenčeva vsebinska področja: učenčev življenjepis, učenčev razvoj in vrednotenje. Vsebuje vzorce izdelkov, ki jih je izbral učenec, pri vseh predmetih in ubeseditve njegovega samovrednotenja, sebe kot osebe in sebe v stiku z drugimi.

V nadaljevanju je naveden pričakovani minimum vsebine portfolia pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik ob koncu posameznega razreda.

Dobrodošlo je, da učenec odda več vzorcev, vendar jih mora vedno spremljati samovrednotenje:

Jaz/Samopodoba
Vse o meni (kdo sem, katere jezike govorim itd.)
Moji cilji pri pouku slovenščine kot dodatnega jezika v tem šolskem letu
Prvi primer ilustracije poslušane/prebrane besedila in samovrednotenje
Drugi primer ilustracije poslušane/prebrane besedila in samovrednotenje
Prvi primer branja v slovenščini kot dodatnem jeziku in samovrednotenje
Drugi primer branja v slovenščini kot dodatnem jeziku in samovrednotenje
Prvi pisni izdelek v slovenščini kot dodatnem jeziku in samovrednotenje
Drugi pisni izdelek v slovenščini kot dodatnem jeziku in samovrednotenje
Ostalo po izbiri
Izdelek, na katerega sem letos najbolj ponosen.
Kaj bi o sebi najraje povedal učitelju, ki me bo učil naslednje leto?

d) Vloga portfolia v procesu ocenjevanja

S portfoliom postane razvidno, kako učenec dela in napreduje pri delu.

e) Lastništvo

Čeprav je lastnik portfolia učenec, je to orodje za ocenjevanje in imajo učitelji v času nastajanja portfolia (običajno 2 leti) do njega dostop v celoti. Učenci in učitelji (brez dovoljenja učencev) lahko povabijo različne člane šolske skupnosti (vse pedagoško osebje, vključeno v učenčevo izobraževanje, starše, ravnatelje šol in nacionalne inšpektorje idr.), da si ogledajo portfolio. Portfolio je shranjen v učilnici in je učencu lahko dostopen.

f) Oblika

Portfolio je lahko v različnih oblikah:

- fizični (mapa, škatla, predal itd.),
- elektronski (e-mapa na namiznem ali prenosnem računalniku, v spletni učilnici, na šolskem portalu idr.),
- kombinirani (del v papirni obliki, del v elektronski obliki).

6.3 Šolsko poročilo

Šolsko poročilo je del sistema orodij za ocenjevanje in pomeni popolni profil otroka (ne samo zbirke ocen) s formativnimi in sumativnimi ocenjevanji učnih procesov in z rezultati prvega in drugega polletja. Napisano je tako, da **poudarja otrokova močna področja in navaja področja, ki jih je treba še razviti.**

Šolsko poročilo je **kombinacija ocenjevalne lestvice, pisnih komentarjev/pripomb in opisov otrokovih močnih področij ter področij za nadaljnji razvoj.**

V šolskem poročilu¹² se beleži stopnjo doseganja učnih ciljev (kroskurikularno in po predmetih). Učni cilji in kompetence so določeni v učnih načrtih predmetov.

Učitelj razrednik (v sodelovanju z učitelji drugih predmetov, tudi z učiteljem slovenščine kot dodatnega jezika) pri izpolnjevanju **1. strani šolskega poročila** kot izhodišče uporablja Splošna merila za vrednotenje/ocenjevanje kroskurikularnih učnih področij (glej poglavje 7.4).

Učitelji pri posameznih predmetih, tudi pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik, uporabljajo Splošna merila in opisniki za doseganje ciljev predmetov (glej poglavje 7.2) in Specifična merila in opisniki za vrednotenje ob koncu 5. razreda (glej poglavje 7.3).

Pri ocenjevanju v okviru predmeta slovenščina kot dodatni jezik se upošteva operativne cilje: poslušanje in razumevanje, govorno sporazumevanje in sporočanje, branje in razumevanje, pisanje.

Učenci in starši šolsko poročilo prejmejo na koncu vsakega polletja, na posebnih obrazcih:

- za ocenjevanje kroskurikularnih področij (glej obrazec v poglavju 6.3.1),
- za predmet slovenščina kot dodatni jezik (glej poglavje 6.3.2),
- (za ostale predmete).

V drugem polletju bodo vključeni rezultati (ob lestvici) prvega polletja, tako da bo prikazan učenčev napredek. Končno odločitev glede napredovanja učenca v višji razred ima razredni učiteljski/pedagoški zbor.

¹² Digitalno šolsko poročilo je vključeno v sistem upravljanja evropskih šol, t. i. SMS-sistem.

Učenci z individualnim načrtom izobraževanja prejmejo enaka šolska poročila kot drugi učenci¹³.

6.3.1 Šolsko poročilo – obrazec za ocenjevanje kroskurikularnih področij – Evropska šola Ljubljana

Otrok kot učeči se			
	1. ocenjevalno obdobje	2. ocenjevalno obdobje	Pripombe
Sodeluje pri učenju.			
Pozorno posluša.			
Razvija delovne navade.			
Dela samostojno.			
Pri zahtevnih nalogah je vztrajen.			
Uporablja IKT.			
Svoje delo in izdelke skrbno predstavlja.			
Domače naloge so kakovostne.			
Otrok kot individuum			
	1. ocenjevalno obdobje	2. ocenjevalno obdobje	Pripombe
V šoli je videti vesel.			
Je samozavesten.			
Nadzira in izraža svoja čustva.			
Ocenjuje lastni napredek.			
Otrok in drugi			
	1. ocenjevalno obdobje	2. ocenjevalno obdobje	Pripombe
Spoštuje razredna pravila.			
Spoštuje šolska pravila.			
Sodeluje z drugimi.			
Spoštuje druge.			
Kaže empatijo.			
++++ <i>Večino časa</i> +++ <i>Pogosto</i> ++ <i>Včasih</i> + <i>Redko</i>			

¹³ V šolskem poročilu se v prostor za komentar vpiše, da je učenec ocenjen tudi glede na cilje njegovega individualnega načrta izobraževanja.

6.3.2 Šolsko poročilo Evropske šole Ljubljana za predmet slovenščina kot dodatni jezik

EVROPSKA ŠOLA LJUBLJANA

Ime in priimek učenca:

.....

Razred:

Učno področje	Učni dosežek		Učenčeva močna področja	Področja, ki jih je treba še razviti
	1. ocenjevalno obdobje	2. ocenjevalno obdobje		
SLOVENŠČINA KOT DODATNI JEZIK Učitelj:				
Poslušanje in razumevanje				
Govorno sporazumevanje in sporočanje				
Branje in razumevanje				
Pisanje				

++++ Učni cilji so popolnoma doseženi.

+++ Učni cilji so zadovoljivo doseženi.

++ Učni cilji so delno doseženi.

+ Učni cilji še niso doseženi.

6.4 Vrednotenje znanja¹⁴

Vrednotenje znanja zajema preverjanje in ocenjevanje. Učitelj najprej preveri učenčeve zmožnosti, nato učenca vodi in ugotavlja, kako dobro dosega cilje. Učencu daje povratne informacije, spodbuja samovrednotenje doseganja ciljev, pomaga mu načrtovati delo in razvija zmožnost učenja. Učitelj preverja učenčovo doseganje ciljev med usvajanjem novih ciljev ter po zaključenem učnem sklopu in pred ocenjevanjem.

Poučevanje je tesno povezano z vrednotenjem, saj učitelj vrednoti tisto, kar je učenec usvajal v procesu poučevanja. Pri ocenjevanju upošteva učenčovo vlogo v učnem procesu. Učenec mora poznati kriterije ocenjevanja. **Učitelj v procesu ocenjevanja vrednoti doseganje standardov znanja in učenčev napredek.** Učencu da kakovostno in izčrpno povratno informacijo, ki mu pomaga razumeti, kako razvite so njegove zmožnosti, ter spodbuja njihovo nadaljnje razvijanje. Učenec razvija svoje zmožnosti ves čas izobraževanja, zato mora učitelj v procesu izobraževanja spremljati razvijanje njegovih zmožnosti v daljšem časovnem obdobju. Poučevanje in vrednotenje sta tesno povezana in soodvisna ter spodbujata notranjo motivacijo, kadar učenca omogočimo, da pokaže vse zmožnosti. Ob tem ovrednotimo njegov napredek ter ga seznanimo s tem, kako napreduje k zastavljenim ciljem.

Učitelj vrednoti raven učenčeve sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku in učenčovo sposobnost rabe jezika v konkretnih sporazumevalnih situacijah. Pri pouku učenec ves čas razvija svoje sporazumevalne zmožnosti, zato morata učitelj in učenec v procesu izobraževanja z različnimi pristopi spremljati in preverjati razvijanje te zmožnosti. Skupaj ugotavljata učenčev napredek; pomembno je učenčovo samovrednotenje (učenec presoja učinek pridobljenega procesnega in vsebinskega znanja na svojo sporazumevalno zmožnost).

Preverjanje in ocenjevanje znanja izhajata iz ciljev pouka: razvijanje sporazumevalne zmožnosti in drugih zmožnosti poteka celostno ali po posameznih zmožnostih, ki jih učitelj prilagaja glede na učenčovo predznanje jezika, njegovo razvojno stopnjo in motivacijo za učenje. Pouk temelji sprva na delno izvernih, pozneje pa pretežno na izvernih neumetnostnih in umetnostnih besedilih. Preverjanje in ocenjevanje sledita tem izhodiščem: preizkusi znanja uvajajo besedila z znano tematiko ter preverjajo zmožnosti, ki so bile predhodno obravnavane

¹⁴ Delno izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

in utrjene pri pouku. Učitelj s preizkusom znanja preverja stopnje obvladovanja sporočanjskih položajev v življenjskih okoliščinah (pragmatično oziroma izvirno preverjanje).

Preverjanje in ocenjevanje znanja je ustrezno takrat, ko ima učitelj jasno predstavo o učnih ciljih ter skladno z njimi izvaja učni proces, preverjanje in ocenjevanje znanja. Kriteriji preverjanja in ocenjevanja znanja naj bodo smiselni, jasni in javni. Za učenca je pomembno, da ve, za kaj naj si prizadeva, na kaj naj bo pozoren in po čem bo učitelj presojal njegovo znanje. Kakovostni preizkusi znanja osmišljajo učenje dodatnega jezika, zato vključujejo tudi višje spoznavne ravni in spodbujajo učenje z razumevanjem in možnostjo uporabe usvojenega znanja.

Pri vseh oblikah in načinih preverjanja učitelj upošteva sodobne težnje, ki uvajajo:

- neposredne načine: učitelj uvaja izvirna besedila in vrednoti znanje s prostimi odgovori na vprašanja, povzemanjem besedil in z ustvarjalnim oblikovanjem besedil,
- celostni pristop: splošno preverjanje in ocenjevanje sporazumevalne zmožnosti v dodatnem jeziku in vseh drugih zmožnosti (tudi medkulturne), ki jih razvijamo pri pouku,
- opisno preverjanje: opisi doseganja ciljev in standardov v sporočanju in ocenjevalne lestvice posameznih ravni jezikovnih zmožnosti,
- preverjanje stopnje obvladovanja sporočanjskih položajev v življenjskih okoliščinah (pragmatično oziroma izvirno preverjanje),
- občasno uporabo raznovrstnih oblik preverjanja: učenci sami (v pomoč pri razvijanju kompetence učenje učenja), npr. uporaba portfolia, in medsebojno preverjajo dosežke (vrstniško učenje/preverjanje), projekte in napredek.

6.5 Standardi znanja

6.5.1 Splošna pojasnila¹⁵

Standardi znanja ob koncu drugega obdobja **izhajajo iz opisov ravni sporazumevalne zmožnosti po Skupnem evropskem jezikovnem okviru za učenje, poučevanje in preverjanje oz. ocenjevanje jezikov (SEJO)**, kjer je sporazumevalna jezikovna zmožnost razdeljena v šeststopenjsko lestvico: A1–C2. Posamezna stopnja je razdeljena na štiri področja: slušno razumevanje, bralno razumevanje, govorno sporočanje in sporazumevanje ter pisno sporočanje. Na primarni stopnji načeloma razvijamo zmožnost na ravni A1 in delno na ravni A2 skupnem evropskem jezikovnem okviru, zavedajoč se možnosti, da posamezni učenci lahko dosežejo tudi raven B1. Usvajanje slovenščine kot dodatnega jezika pri mlajših učencih je postavljeno v jezikovne okvire, ki obsegajo besedilni svet otrokovega stvarnega sveta. Učenci oblikujejo sporočila v slovenskem jeziku predvsem na podlagi izkušenj iz prvega jezika, pri pouku slovenščine pa pridobivajo tudi izvirne jezikovne izkušnje.

¹⁵ Izhodišče: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_ita_J2_OS.pdf

Usvajanje jezika temelji na načelih naravnega pristopa ob stalnem upoštevanju otrokovega čustvovanja, miselnega in socialnega razvoja, poteka nezavedno in celostno, zasnova jezikovnega pouka pa je komunikacijska. Učitelj se sporazumeva z učencem v zanj tujem jeziku čim bolj naravno, s primernimi besedili, ki spodbujajo otrokovo radovednost, domišljijo in interes. Izhajati mora iz predpostavke, da je razumevanje jezika pogoj za njegovo usvajanje. Če učitelj poved v slovenščini umesti v otroku znani kontekst ali okoliščino in jo podpre z nebesednimi ponazorili, bo otroku takoj razumljiva, brez dodatnih razlag v jeziku sekcije/prvem jeziku/materinščini (SWALS), in jo bo z lahkoto ponovil in pomnil.

Poslušanje, spraševanje, odgovarjanje, dopolnjevanje in povzemanje, opisovanje in pripovedovanje so naloge, ki jih učenci opravljajo z govorom, petjem, gibanjem ali likovnim izražanjem. V tem se ta pristop razlikuje od pristopa, ki se ga izvaja na sekundarni stopnji, saj se otrok uči drugače kot mladostnik. Naša pričakovanja glede otrokovega napredovanja naj bi bila stvarna in fleksibilna, prilagojena pristopu. Nesmiselno je namreč na zgodnji stopnji uvajati modele učenja in vrednotenja znanja, ki so vpeljeni na sekundarni stopnji. Zaradi tega si tudi težko predstavljamo opredeljevanje standardov znanja s togimi okviri za vsak razred posebej. Napredek v sporazumevalni zmožnosti je pri tako majhnih otrocih nepredvidljiv in zato težje merljiv. V nadaljevanju so navedeni standardi znanja za celotno obdobje primarne stopnje.

6.5.2 Standardi znanja ob koncu 5. razreda primarnega izobraževanja (minimalni standardi so podčrtani):

a) Poslušanje in slušno razumevanje; branje in bralno razumevanje

Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost sprejemanja govornih in pisnih besedil v slovenskem jeziku. Pokaže jo tako, da:

- prepozna zapis osnovnega, pogosto rabljenega besedišča ter pomen besednih zvez na znane teme,
- posluša/prebere posamezne besede, besedne zveze in kratka sporočila/besedila,
- razume posamezne besede, besedne zveze,
- razume kratka in ustrezno zahtevna besedila,
- razbere/določi temo besedila,
- najde, razume in povzame določene podatke in podrobnosti,
- določi nekatere okoliščine nastanka besedila (npr. sporočevalca, naslovnika),
- vrednoti besedilo in utemelji mnenje.

b) Govorno sporazumevanje in sporočanje; pisanje

Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost tvorjenja govornih besedil in pisnih besedil v slovenskem jeziku. Pokaže jo tako, da:

- ustno in pisno pravilno poimenuje osebe, predmete, živali in rastline v konkretnem svetu okoli sebe in opiše njihove lastnosti,
- opiše osebo,
- razumljivo izgovarja posamezne besede, besedne zveze in krajša sporočila v slovenskem jeziku,
- ustno in pisno uporabi osnovne sporazumevalne vzorce,
- pozdravi, se posloviti,
- pritrди, zanika,
- izrazi počutje,
- prosi za ponovitev povedi oz. za dodatna pojasnila/navodila,
- se zahvali in opraviči, vošči,
- deklamira pesem,
- se uspešno vključi v preprost pogovor,
- vrednoti pogovore in izrazi svoje mnenje ter ga utemelji,
- v igri vlog sodeluje v pogovoru,
- pri tem v vlogi pobudnega in odzivnega sogovorca tvori ustrezne, smiselne in razumljive replike,
- piše pravilne besede in besedne zveze,
- piše smiselne in pravilne povedi,
- tvori smiselna, ustrezna in pravilna kratka ustna/pisna besedila,
- vrednoti govornena/zapisana besedila in utemelji mnenje.

7 MERILA IN OPISNIKI / Attainment descriptors

7.1 Splošna pojasnila

Splošna merila in opisniki za doseganje ciljev predmetov se uporabljajo kot izhodišče pri stalnem sprotne preverjanju/ocenjevanju in končnem ocenjevanju v celotnem primarnem izobraževanju (glej obrazec v poglavju 6.3.2).

Specifična merila in opisniki za vrednotenje pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik ob koncu 5. razreda (glej obrazec v poglavju 6.3.2) so usklajena s splošnimi merili in opisniki za doseganje ciljev predmetov, kar je v podporo procesu harmonizacije med učnimi predmeti.

Splošna merila za vrednotenje/ocenjevanje kroskurikularnih učnih področij, tako otroka kot učečega se, kot individuuma in otroka v relaciji z drugimi, se prav tako uporablja kot izhodišče (glej obrazec v poglavju 6.3.1) v celotnem primarnem izobraževanju, kar je v podporo procesu harmonizacije med razredi in jezikovnimi sekcijami.

7.2 Splošna merila in opisniki za doseganje ciljev predmetov

	+	++	+++	++++
Razumevanje	Učenec kaže slabo razumevanje konceptov. Velike vrzeli pri doseganju kompetenc. Ni sposoben graditi na naučenem in ni zmožen nadaljevati.	Učenec delno razume. Vrzeli pri doseganju kompetenc. Kompetenco je treba še razvijati in se urediti v njej.	Učenec dobro razume. Ostaja nekaj vrzeli. Nadaljnje razvijanje kompetence je mogoče.	Učenec zelo dobro razume. Ima visoke dosežke. Učenec je snov sposoben razložiti drugim.
Točnost	Nepravilni rezultati, veliko napak zaradi nerazumevanja.	Pogoste napake, ki jih večinoma povzročajo nerazumevanje.	Napake so redke, povzročata pa jih nepozornost ali nerazumevanje.	Natančno delo. Redke napake.
Samostojnost	Zelo odvisen od učiteljeve pomoči.	Običajno dela pod vodstvom učitelja ali drugega učenca.	Dela skoraj samostojno, včasih potrebuje spodbudo.	Dela samostojno, kaže zaupanje vase.
Raba/uporaba	Ni sposoben rabe/izkazovanja kompetence v običajnih ali preprostih okoliščinah.	Sposoben rabe/izkazovanja kompetence v običajnih ali preprostih okoliščinah.	Samozavestna raba/izkazovanje kompetence. Raba naučenih strategij.	Raba/izkazovanje kompetence v različnih situacijah in kontekstih. Ustvarjanje lastnih strategij.

7.3 Specifična merila in opisniki za ocenjevanje ob koncu 5. razreda (pri predmetu slovenščina kot dodatni jezik)**A) Specifična merila in opisniki za ocenjevanje govornega nastopanja**

	+	++	+++	++++
Vsebinska ustreznost 20 %	Vsebine skoraj ni oz. je nepopolna, nepovezana celota. Besedilo malo sporoča, učenec le posnema.	Vsebina je še primerna, vezana na naslov. Mestoma je obravnavana doživeto.	Vsebina je večinoma primerna, vezana na naslov. V veliki meri je obravnavana doživeto, celovito.	Vsebina je v celoti primerna, ustrezno vezana na naslov. Obravnavana je zelo doživeto, celovito.
Prosto in naravno govorjenje	Pri govorjenju si učenec ves čas pomaga z	Govorjenje je le mestoma prosto, ni tekoče.	Govorjenje je večinoma prosto, razumljivo, dokaj	Govorjenje je popolnoma prosto,

30 %	zapisanim besedilom; govor je manj razločen ali nenaraven, neprepričljiv.	Ponekod je nerazumljivo, nenaravno. Govor je v veliki meri monoton, neprepričljiv in nesproščen.	naravno in tekoče. Učenčev govor je zanimiv, večinoma zavzet, prepričljiv in sproščen.	razumljivo, naravno in tekoče. Učenčev govor je zelo zanimiv, zavzet, prepričljiv in sproščen.
Upoštevanje zvočnih in vidnih prvin govora 20 %	Govorjenje je večinoma nerazločno, pretiho. Slikovnega gradiva in drugih vidnih spremljevalcev govorjenja je zelo malo ali niso ustrezno uporabljeni.	Govorjenje je ponekod nerazločno in pretiho. Slikovno gradivo in drugi vidni spremljevalci govorjenja so delno ustrezno uporabljeni.	Govorjenje je večinoma razločno, glasno. Pripravljeno slikovno gradivo in vidne spremljevalce govorjenja dokaj primerno uporablja.	Govorjenje je zelo razločno, dovolj glasno. Učinkovito in primerno uporablja pripravljeno slikovno gradivo in vidne spremljevalce govorjenja.
Jezikovna pravilnost in ustreznost 30 %	Učenčevo izražanje je okorno in skopo zaradi skromnega obsega besedišča. Veliko slovničnih in pravorečnih napak. Besedilo je pravorečno in pomensko v veliki meri neustrezno in nenatančno.	Učenec sicer govori knjižno, uporablja še primerno, a skromnejše besedišče. Raba besednih oblik in zgradba povedi sta sprejemljivi, a ne brez pomanjkljivosti. Besedilo je pravorečno in pomensko deloma ustrezno, a nenatančno.	Učenec govori večinoma knjižno, uporablja primerno besedišče, dokaj pravilne besedne oblike. Besedilo je pravorečno in pomensko ustrezno in natančno.	Učenec dosledno uporablja knjižni jezik, manjše napake sam popravi. Uporablja pravilno, primerno in bogato besedišče. Besedilo je skladijsko in slogovno ustrezno, prav tako pravorečno in pomensko.

B) Specifična merila in opisniki za ocenjevanje deklamiranja

	+	++	+++	++++
Ustreznost memoriranja 20 %	Učencu se pri deklamiranju zatika, dela neustrezne daljše premore, veliko napak; kljub pomoči s težavo	Deklamacija vsebuje precej napak. Premori so deloma ustrezni; z učiteljevo pomočjo izvede do konca.	Z nekaj napakami (največ 3), s samostojnimi popravki; z zadovoljivimi premori, samostojno	Brez napak, z ustreznimi premori; učenec deklamacijo izvede popolnoma samostojno.

	izpelje do konca.		izvede do konca.	
Razumljivost in doživetost 30 %	Učenec deklamira popolnoma nedoživeto, brez prvin nebesedne govornice.	Učenec deklamira delno nedoživeto, uporablja nekaj prvin nebesedne govornice.	Učenec deklamira doživeto, vključuje prvine nebesedne govornice, še delna neskladnost z besedilom.	Učenec deklamira zelo doživeto in izvorno, učinkovito uporablja prvine nebesedne govornice.
Ustrezna hitrost 20 %	Učenec zelo slabo prilagaja hitrost vsebini.	Učenec delno prilagaja hitrosti vsebini.	Učenec dobro prilagaja hitrost vsebini.	Učenec zelo dobro prilagaja hitrost vsebini.
Ustrezni register, intonacija in barva 30 %	Register, intonacija in barva niso ustrezni.	Register, intonacija in barva so deloma ustrezni.	Register, intonacija in barva so ustrezni.	Register, intonacija in barva so popolnoma ustrezni.

C) Specifična merila in opisniki za ocenjevanje pisnih izdelkov

	+	++	+++	++++
Ustreznost besedilni vrsti 20 %	Besedilo vsebuje zelo malo elementov besedilne vrste, sporočevalčev namen je zelo težko prepoznaven.	Besedilo le delno upošteva elemente besedilne vrste, le stežka zaznamo jasen sporočevalčev namen.	Besedilo vsebuje večino elementov zahtevane besedilne vrste, sporočevalčev namen ni dosledno izražen in jasen.	Besedilo popolnoma ustreza zahtevani besedilni vrsti, sporočevalčev namen je popolnoma jasen.
Ustrezno zaporedje podatkov 30 %	Podatki so večinoma neustrezno razvrščeni, celo izpuščeni.	Podatki so le delno ustrezno razvrščeni.	Podatki dogajanja so večinoma ustrezno razvrščeni.	Podatki so popolnoma ustrezno razvrščeni in izraženi.
Ustrezna uporaba ključnih podatkov 30 %	Ključni podatki so zelo pomanjkljivo uporabljeni in izraženi.	Ključni podatki so pomanjkljivo uporabljeni in izraženi.	Ključni podatki so večinoma zajeti in ustrezno predstavljeni.	Ključni podatki so v celoti zajeti in ustrezno predstavljeni.
Jezikovna in pravopisna pravilnost 20 %	V besedilu je zelo veliko pravopisnih napak, skladijsko je zelo pomanjkljivo in revno.	Besedilo izraža pomanjkljivo znanje pravopisa, deloma revno poimenovalno zmožnost in okorno skladijsko	V besedilu so še manjše pravopisne pomanjkljivosti, poimenovalno in skladijsko je dobro oblikovano.	Besedilo je pravopisno pravilno, upošteva skladijske zakonitosti in izkazuje zelo dobro

		obliko.		poimenovalno zmožnost.
--	--	---------	--	---------------------------

7.4 Splošna merila in opisniki za ocenjevanje kroskurikularnih učnih področij

Otrok kot učeči se	
Sodeluje pri učenju	Otrok je pri svojem učenju aktiven in dejavno sodeluje (sprašuje in odgovarja na vprašanja, je radoveden, raziskuje, poizveduje ...). Usmerja se na naloge in cilje.
Pozorno posluša	Otrok razume učno snov in se ustrezno odziva na navodila za delo.
Razvija delovne navade	Otrok načrtuje in organizira svoje delo glede na navodila in pričakovanja učitelja. Delo začne in končuje pravočasno. Skrbi za urejenost in čistočo svojega delovnega prostora. Načrtuje potek dela in ga udejanja. Uporablja učne strategije, ki podpirajo njegovo lastno učenje.
Dela samostojno	Otrok se ne zanaša na učitelja. Prevzema pobudo in določen čas lahko opravlja določeno nalogo brez pomoči koga drugega.
Pri zahtevnih nalogah je vztrajen	Pri nalogi, ki mu pomeni izziv, se otrok ne vda pri prvi oviri, temveč vztraja. Za dokončanje naloge išče nove informacije in rešitve.
Domače naloge so kakovostne	Domače naloge so vestno in pravočasno izpolnjene. Izdelki izražajo učenčevo razumevanje.
Svoje delo in izdelke temeljito predstavi	Otrok preverja svoje izdelke in jih predstavi na logičen način. Njegovi pisni izdelki so strukturirani in urejeni.
Uporablja IKT	Otrok zna uporabljati orodja IKT za dokončanje nalog, za iskanje informacij in komuniciranje z drugimi osebami.
Otrok kot individuum	
V šoli je videti vesel	Otrok uživa v šolskem življenju. V razredu/šoli se počuti prijetno. Z veseljem sodeluje pri dejavnostih.
Je samozavesten	Otrok je podjeten (daje pobude za dejavnosti v danem okviru) in iznajdljiv (daje ideje). Ve, kaj želi, in si upa biti dejaven.
Nadzira in izraža svoja čustva	Otrok izraža svoja čustva, pri tem pa ohranja nadzor nad seboj. S srečo, uspehom, zavrnitvijo, jezo, razočaranjem itd. se spopada na primeren način, pri čemer spoštuje sebe, druge in/ali šolsko okolje.
Ocenjuje lastni napredek	Otrok zbira zapise, slikovna idr. gradiva, lastne izdelke in razmišlja o svojih dosežkih. Svoje izdelke predstavlja razredu in občutja o lastnih izkušnjah deli z drugimi. Lahko spremlja napredek, prepozna lastne prednosti in slabosti ter se ustrezno prilagodi.
Otrok in drugi	
Spoštuje razredna pravila	Otrok spoštuje pravila, ki veljajo v razredu. Kaže samodisciplino in nadzira lastno vedenje.
Spoštuje šolska pravila	Spoštuje pravila, ki veljajo v šoli (na hodnikih, v jedilnici, na igrišču, na šolskih izletih ...). Kaže samodisciplino in nadzira lastno vedenje.

Sodeluje z drugimi	Otrok dela skupaj z drugimi in se z njimi igra. Sodeluje z drugimi, deli ideje, prepozna različna stališča, se pogaja, najde rešitev in doseže soglasje. V različnih situacijah prevzema različne vloge. Pri skupinskem delu lahko otrok oblikuje nove pristope in načine razmišljanja.
Spoštuje druge	Je vljuden ter se zaveda, kako njegove besede in dejanja vplivajo na druge. Sprejema dejstvo, da imajo lahko drugi različna mnenja kot on.
Kaže empatijo	Otrok je dojemljiv za čustva in potrebe drugih. Otrok je pozoren do drugih.